

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Volilni shod ministrskega predsednika g. Jevtića v Ljubljani

V nedeljo so se pripeljali v Ljubljano volilni shod predsednik vlade g. Bogoljub Jevtić in ministri gg. Svetislav Popović, Dimitrije Vujić in dr. Ljudevit Auer. Na postaji so jih sprejeli minister g. dr. Marušić, ban g. dr. Puc s pomočnikom g. dr. Pirkmajerjem, župan g. dr. Ravnihar in drugi.

Pred postajo je bila zbrana množica ljudi. Ministri so zasedli pripravljene avtomobile ter se odpeljali na bansko upravo k zajtrku, ljudje pa so se uvrstili z železničarsko godbo «Sloga» v sprevod in korakali po Tyrševi cesti proti Kongresnemu trgu, kjer je bil postavljen prostoren oder, okrašen z zastavami.

Ob pol 11. se je predsednik vlade g. Jevtić pripeljal z avtomobilom po Vegovi ulici v spremstvu bana. Ko so se gg. predsednik vlade in ministri pojavili na tribuni, jih je množica pozdravila z vzklikanjem.

GOVOR PREDSEDNIKA VLADE.

Shodu je predsedoval ljubljanski župan gospod dr. Ravnihar, ki je v uvodu pozdravil gg. predsednika vlade in ministre. Spomnil se je smrti velikega kralja, katerega spomin je množica počastila s klici «Slava mu!» in enominutnim molkom. Nato se je poklonil kralju Petru II. Zborovalci so se živahno pridružili njegovemu vzkliku, godba pa je zaigrala državno himno. Nato je živahno pozdravljen stopil v ospredje predsednik vlade g. Jevtić. Iz njegovega govora povzemamo:

«Danes smo se sestali tu vsi brez razlike v neomajni skupnosti čuvstev in prepričanja, da je kraljevina Jugoslavija nedotakljiva celota našega narodnega življenja in obstoja, da je sveta zapuščina našega največjega vladarja, blagopokojnega kralja Aleksandra I. Uedini'elja.

Zemljepisna lega in moč zedinjenega naroda nalagata Jugoslaviji posebne dolžnosti v mednarodnem življenju. Čim čvrščiši je kdo, čim bolj priznan in ugleden v družbi, tem večje so tudi njegove obveznosti. Mednarodne dolžnosti kraljevine Jugoslavije so v njeni zgodovinski najinosti. Ona mora biti zvest čuvar miru in spoštovanja obveznosti v mednarodni skupnosti.

Naj poudarim, da sem zelo zadovoljen, ko vas spomnim na zasedanje stalnega sveta Male antante, ki se je vršilo tu v banski palači 11. januarja letos. Spomnite se še, da je Mala antanta takrat pozdravila italijansko-francoski dogovor v Rimu v veri, da bo mnogo pripomogel za ohranitev trajnega miru. S tem namenom smo izrekli svojo pripravljenost, da se sporazumemo s sosedi in da bomo čuvali našo narodno varnost in naše narodne koristi. Mi tudi danes neomajno verujemo, da sta edina pot na zemlji, posebno pa v našem delu Evrope, sporazum in sodelovanje. V tem je rešitev naše prosvetljenosti, v tem je tudi napredna bodočnost za vse narode. Mi lahko s povzdignjenim glasom rečemo: Jugoslavija s tega pota ne bo nikoli krenila, kakor se

nikoli ne bo umaknila, če se kdo dotakne njene varnosti in njenih narodnih pravic.

V razglasu, ki smo ga članj kraljevske vlade poslali volilcem, smo jasno povedali, kakšne so naše dolžnosti in kaj nam je smóter v državni upravi. Jasno in glasno smo rekli, da se pri teh volitvah ne smemo pripraviti, ne glasovati o državnem in narodnem edinstvu. Te svete pridobitve stoje nedotakljivo nad volilno borbo, ki naj obnovi narodno skupčino. Čas je, da se razvijejo vse sile v neutrudljivem delu ustvarjanja. Danes, ko je treba zaorati globoko brazdo socialnega in gospodarskega preporoda, ko je treba reševati naš narod pred gospodarsko stisko, ne smemo prekrizanih rok gledati. Iskreno moramo obžalovati, da nekatere narodne sile v teh krajih niso z nami. Mi hočemo složno narodno gibanje za napredek in izboljšanje. Mi hočemo močno in mednarodno ugledno kraljevino Jugoslavijo.

Hočemo enotno državo s popolnimi bano-vinskimi samoupravami in razsredotočenjem oblastev. Hočemo sodobno ureditev gospodarskega in socialnega življenja vsega naroda. Hočemo medsebojno skladnost vseh družabnih vrst in vzajemnost v hudi borbi z gospodarsko, socialno in npravneno krizo sedanjega časa.

Danes v neposrednem stiku z vami, v srcu naše divne Slovenije, vam moram izraziti svoje občudovanje za neumorno delo pri povzdigi naše narodne prosvete. Naš program poznate. Da bi ga mogli izpolniti, da bi vam mogli dati pošteno upravo, da bi povzdignili pravosodje in pravno varnost na višino moderne države, da bi mogli socialno in gospodarsko organizirati boj za napredek in blagostanje naroda, je potrebno, da greste 5. maja na volišče in nam daste svoje zaupanje. Naslanjajoč se na to široko zaupanje, bomo z zaupanjem nosili veliko odgovornost pri urejevanju težavnih nalog, ki stoje pred nami, in tako zves o in vdano služili našemu mlademu kralju Petru II. in vsemu jugoslovenskemu narodu.»

GOVOR MINISTRA VUJIĆA.

Zatem je povzel besedo minister za promet g. inž. Dimitrij Vujić. Izvajal je med drugim:

«Bile so razne vlade in razni programi. Vsaka vlada je prišla z izdelanim programom, obljubljala je, toda ni utegnila izvesti programa. Ko je Nj. Vis. knez-namestnik Pavle spoznal z obema gospodomā namestnikoma, da tako dalje ne gre, je poklical vlado mladih ljudi, vlado ne-navadne odločnosti, vlado g. Bogoljuba Jevtića.

Vlada predsednika g. Bogoljuba Jevtića je vlada ljudi, ki hočejo izpolniti program, ki je narodu po godu. Ona združuje svoj program v besedah: Narod hoče dela in kruha. Ker živi v naši državi na vsakih sto ljudi 85 kmetov, ki ustvarjajo hrano za vse, je vlada posvetila posebno pozornost kmetu. Kadar bo kmet zadovoljen, bo zadovoljen tudi delavec, bodo zadovoljni obrtnik, trgovec in uradnik.

Deležen sem bil časti, da sem dobil ministristvo za promet. Moja naloga je bila, izpolniti tisto, kar je naš predsednik vlade javno in odkri'o dejal: Dela in kruha narodu. Hotel sem koristiti narodu in sem takoj po nasvetu g. Jevtića začel nižati tarife, držec se načela: Čim nižja bo tarifa, tem več bo potnikov; čim več bo potnikov, tem več bo prometa, a čim več bo prometa, tem več bo tudi zaslužka.

Kraljevska vlada ne zah'eva ničesar drugega kakor samo mir in prijateljstvo na zunaj, na znotraj pa delo, red in zadovoljstvo prebivalstva. Nič več ne bo dovoljena igra z zakoni. Zakon v naši državi mora biti za vse enak.

GOVOR MINISTRA DR. MARUŠIĆA.

Zadnji govornik je bil minister za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Drago Marušić, ki je rekel med drugim:

«Z g. Jevićem na čelu gremo pogumnega srca in s čistimi nameni na volitve v narodno skupčino, da se z njim pred seboj in pred vsem svetom izrečemo za misel jugoslovenskega državnega in narodnega edinstva.

To so prve volitve po mučeniški smrti našega nesmrtnega kralja, ki je s svojo krvjo zapečatil svoje življenjsko delo, delo duhovnega zedinjenja in notranje utrditve Jugoslavije. Naši notranji in zunanji sovražniki so se naslajali v nadah, da je s kraljem zadeto v srce tudi njegovo zgodovinsko delo, da je konec Jugoslavije. Toda že bližnji dnevi, ki so prikazali jugoslovenski narod v njegovi tugi, moči in dostojanstvu, so jih prepričali, da se jim je račun izjalovil, da iz nedolžno prelite krvi klije nova, še močnejša in mogočnejša Jugoslavija.

Nočemo prikrivati dejstva, da je gospodarsko stanje hudo. Toda prav sedanja vlada je prva, ki je s pogumom pogledala v oči stvarnosti, ter se s požrtvovalnostjo lotila težavnega dela ozdravljenja in obnove našega gospodarstva.»

POZDRAVI KRALJU IN NAMESTNIKOM.

Po govorih je predsednik shoda župan gospod dr. Ravnihar prečital izraze vdanosti Njegovemu Vel. kralju Petru in pozdravno brzojavko namestnikom, kar so zborovalci sprejeli z navdušenim pritrdjevanjem. Za zaključek je godba zaigrala slovansko himno, ki jo je pela vsa množica.

Volilno gibanje

Po srezih je bilo zadnje dni živahno volilno gibanje. Vsi kandidati prireajo sestanke in shode, eni z večjo, drugi z manjšo srečo. Prejeli smo nastopna poročila:

V CELJSKEM SREZU kažejo shodi g. Prekorška, koliko zaupanja uživa ta kandidat zaradi svojega nesebičnega dela v vseh vrstah prebivalstva. V soboto zvečer sta zborovala g. Prekor-

šek in njegov namestnik župan g. Lorber v nabitno polni Roblekovi dvorani v Žalcu in je bil govor g. Prekorška, ki je zlasti razpravljala o hmeljarskem vprašanju in vprašanju regulacije Savinje in njenih pritokov, pri čemer si je g. Prekoršek že do sedaj pridobil velikih zaslug, sprejet s soglasnim odobravanjem. V nedeljo sta uspešno zborovala gg. Prekoršek in Lorber v Braslovčah, Št. Pavlu pri Preboldu in v Vojniku.

V PTUJU je bil v soboto zvečer velik shod g. Lovra Petovarja, na katerem je poleg kandidata govoril tudi podpredsednik senata g. dr. Ploj. Shod je potekel v najlepšem razpoloženju za g. Petovarja, neumornega delavca za ptujski srez. G. Petovar je imel že čez 20 lepo uspelih shodov in sestankov.

V LJUTOMERSKEM SREZU se vrši borba med kandidatom gg. Lukačičem in Skuhalo. Namestnik g. Lukačiča je g. Kovač iz Štrigove, ki se skupno s kandidatom živahno udeležuje agitacije. Zadnje dni je bilo več volilnih shodov g. Lukačiča, ki so vsi pokazali priljubljenost gosпода kandidata v srezu.

V NOVOMEŠKEM SREZU se vrši živahna borba med posameznimi kandidati. V nedeljo je bilo v srezu mnogo večjih in manjših shodov. Zlasti dobro obiskani in uspeli so shodi g. Franja Bulca, ki si je pridobil naklonjenost tudi v Novem mestu. G. Bulc žanje zdaj sadove za svoje odločno delo v prid prog. Št. Janž—Sevnica, za svoje odločno zastopanje koristi naših podeželskih občin in je znan po vseh občinah tudi kot gasilski delavec. Kmečko prebivalstvo zato z naklonjenostjo spremlja kandidaturu pridnega in vestnega svojega človeka.

V KRANJSKEM SREZU so sestanki dosedanjega poslanca g. Lončarja pokazali, da si je ta zaslužni mož obvaroval vso naklonjenost narodnih ljudi in da spletke proti njemu ne kažejo uspeha. Namestništvo je prevzel odlični narodni delavec in ugledni notar g. Šink iz Škofje Loke.

V LITIJSKEM SREZU se živahno gibljeta kandidata gg. Lajovic in Mravljie. G. Lajovic ima kot domačin mnogo simpatij in so njegovi sestanki dobro obiskani.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

Ti očeta do praga, sin tebe čez prag

Dan na dan srečujemo berače. Razen na mlade brezposelnike in delomrznike naletimo pogosto tudi na starčke in starke, ki se jim z obrazov bere, da so nekoč preživljali lepše čase, zdaj pa jih je vrgla zla usoda onemogle na cesto.

Mnogo te najbolj po usmiljenju kričeče siromašne bi pa ne bilo, če bi imeli otroci teh siromakov le troho hvaležnosti in sočutja do svojih staršev, ki so jim dali življenje, zanje stradali in trpeli in jim morda preskrbeli celo udobno življenje. Med berači najdeš pogosto preužitkarje, ki so izročili sinovom svoje čedne domačije. Niso zapravljali, celo najpotrebnejše so si odrekali, samo da ni bilo v škodo gruntom. Zanesli so se na svoje morda sladko govoreče otroke in si niso izgovorili dovolj preužitka. Ko pridejo kaj navzkriž z otroki, pa vržejo mladi stare na cesto. Morda imajo stari celo zapisano pravico, toda preveč je treba denarja za borbo zanje pred sodniki. Ti gospodar, ki predaješ grunt sinu, eno pomni: še žlico si izgovori in trato na solcu. Če bo mladi dober s teboj, kdo pravi, da moraš terjati od njega več, kakor potrebuješ.

Mnogo neopravičenega beraštva je tudi v industrijskih krajih in mestih, kjer se vedno bolj šopirita samopašnost in brezsrčnost. Kdor ima

opravka z javnim skrbstvom in pozna ozadje življenja, ve, da se izkušajo mnogi nepotrebni dokopati do podpor, da jih odjedo tistim, ki so jih resnično potrebni. Zadnje dni smo čitali, da je hotel eden izmed zagrebških bogatinov, ki se je našemil za berača, dobiti ubožno izpričevalo, da bi se lahko brez taks pravdal.

V današnjih razrvanih razmerah prihaja žal vedno bolj do veljave pregovor, da dvanaest sinov še lastnega očeta ne more rediti. Čim več otrok je, tem bolj valijo dolžnost do staršev drug na drugega. Poznam mater šestnajstih otrok. Koliko skrbi, trpljenja in pomajkanja, koliko noči je šlo za otroke, dokler jih ni vse spravila do zadostnega kruha. Danes mora stara vdova trkati na tuja vrata: za delo ni več, otroci pa je nočejo več poznati. Na občine prihajajo po podpore tudi ljudje, ki sicer žive pri lastnih otrocih, toda zanje ni žlice pri domači skledi, ne kruha v miznici.

Za brezsrčne otroke bi morala izdati oblastva trde zakone, ki bi jih naučili dolžnosti do staršev in jih obvarovali pred neizprosno povračilom po tisti stari resnici: Ti očeta do praga, sin tebe čez prag!

Nova bolezen vinske trte

Članek Vinarskega društva za dravsko bano vino v Mariboru, objavljen v «Domovini», o pojavi boleznj stržena, vsebuje nekatera izvajanja, ki bi jih bilo treba izpopolniti.

Pojavi obolenja trte, slični ali celo enaki boleznj stržena, so res že starejši, vendar se je šele lani začela natančnejša preiskava stržena vinske trte, kjer se je ugotovila zajedalska glivica, povzročiteljica boleznj. Slovenska strokovna književnost boleznj stržena do letošnjega leta še ni obravnavala, pa tudi tuji strokovnjaki do najnovejše dobe niso omenjali stržena trte kot sedeža boleznj.

Francoski izraz «court noué» ni enoten pojem; pod njim so se razumeli različni bolezenski

pojavi trte, ki večkrat z boleznijo stržena niso imeli prav nikake zveze. Šele v zadnjem času izkušata Viala in Marsais uvesti ta izraz samo za en sam bolezenski pojav. Prav oznaka «court noué», kar pomeni, da so medčlenki na obolelem trstu skrajšani, je prinesla mnogo nejasnosti v strokovno književnost, saj navaja na primer Babo-Mach v knjigi «Handbuch des Weinbaues» celo akarinozo pod tem imenom. Enako tudi pri nemški «Reisigkrankheit», ki se krije z avstrijskim izrazom «Krauterer», ni omenjen, vsaj do najnovejšega časa, stržen kot sedež boleznj.

Ker se torej bolezen v strženu do najnovejše dobe izrečno ni ugotovila, se ta bolezen upravičeno lahko imenuje nova, še ne znana bolezen.

FARAONOV DEDIČ

Nenavadno težavno, skoraj nemogoče je bilo v tej globoki temi razpraskati za prst debel jermen z neprimernim orodjem in zlasti zaradi tega, ker je Sodnik le s težavo premikal roke. Toda ker je bil drobec stekla zelo oster, se mu je to delo razmeroma hitro posrečilo. Dobro uro po starčevem odhodu so bili že vsi štirje ujetniki prosti in drgnili so si otrple sklepe.

«Tako, to bi bilo opravljeno», je šepnil Sodnik, ko se mu je začela kri spet prav pretakati po žilah. «Zdaj pa hitro, da ne pokvarimo svojega položaja!»

Kakor so se domenili, so si najprej sezuli čevlje. Potem so se bosí splazili k vratom. Z vso opreznostjo so neslišno odmaknili zapah in vrata malo odprli.

Sodnik je pokukal ven.

Stražnik, ki je pred ječo stopical sem in tja, seveda niti malo ni mislil, da bi se mogli ujetniki razvezati. Komaj da je časih malo pogledal vrata.

Sodnik je samo toliko počakal, da mu je stražnik pokazal hrbet. Potem pa je zdajci na stečaj odprl vrata in mu skočil za vrat. Z vso močjo ga je stisnil za goltanec.

Napad se je posrečil. Preden je mogel nič hudega sluteči stražnik misliti na obrambo, sta

bila že tudi Hudaes in Kopt pri njem. Zvezali so ga in mu zamašili usta. Vzeli so mu orožje — bronast nož in dolgo kopje — in ga zaprli v celico, kjer so bili doslej oni.

Neli je drhte obstala na pragu in jih gledala. Čudila se je njihovi hladnokrvnosti.

Ko se je Sodnik vrnil iz celice, ga je mimogrede poljubila:

«Ti si pa res junak...»

Nasmehnil se ji je in jo stisnil k sebi. Potem je dejal:

«Tudi drugi del našega načrta se je posrečil. Zdaj pa hitro ven. Tako si že želim svežega zraka.»

Vzel je svetilko, ki je služila stražniku za razsvetljevanje hodnika in zavil pred tovariši po poti, po kateri so jih zjutraj vodili v dvorano. Vsi so imeli čevlje v rokah, da so hodili neslišno. Med potjo so opazili več vrat, toda ker niso vedeli, kaj se za njimi skriva, se jih niso upali odpreti.

Naposled so prišli v dvorano, kjer so se zjutraj poskušali zagovarjati. Samotna in tilta je bila pred njimi. Svetla mesečina je padala v širokih pramenih skozi okna.

Begunci so bili mesečine zelo veseli. Zdaj niso več potrebovali svetilke, ki bi jih s svojim

sojem lahko izdala. Mesečina je bila dovolj svetla, da so se lahko spoznali v okolici.

Tiho so se splazili proti velikemu izhodu, ki je bil ob najožji steni dvorane. Ko so prišli do vrat, so prisluhnili. Šele ko se dolgo ni nič zganilo, so se drznili vrata odpreti. Pred sabo so zagledali kratek, teman hodnik in ko so ga prešli, so se znašli na širnem dvorišču, kjer so v mlečni mesečini lahko razločili slednji kamenček.

Njim nasproti se je dvigal pod nebo mogočen pylon*, ki je zaključeval dvorišče palače. Oba

* Pročelje z dvema stolpoma.

njegova stolpa sta bila visoka najmanj po pet in dvajset metrov, na stolpih pa so bili nasajeni še visoki drogovi, okrašeni s pisanimi zastavami in venci.

«Kako bi bilo,» je šepnil Hudaes prijateljem, «če bi zlezli v stolp? Stopnice, ki vodijo na vrh, bomo lahko našli. Z vrha bomo imeli najlepši razgled na kraj naših bodočih bojev.»

«To bi bilo res dobro,» je pritrdil Sodnik. «Toda, ali bomo res našli stopnice?»

«Upam vsaj. Kakor sem doslej videl, je ostala zidarska umetnost starih Egipčanov v tej oazi neizpremenjena. Zato vem skoraj zanesljivo, kaj smemo iskati za kakšnimi vrati ali kakšnim zidom.»

«Če pa bo zgoraj stražnik, ki bo začel rogoviliti, preden mu bomo mogli zavezati jezik?» mu je segel Kopt plašno v besedo.

«Le brez skrbi bodi! Na kakšne sovražnike pa morajo ti ljudje paziti? V najstarejših časih

En poizkus Vas bo prepričal,

da je **Samorad** pralni prašek, ki je izdelan na podlagi olivnega olja, **najboljši**.

Poizkusite! **Zahtevajte vedno**

Samorad pralni prašek!

Dolžnost javne uprave pa je, da pri prodaji strogo nadzira cepljenke, kar je določeno že v zakonu in pravilniku o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva.

Tako se bo širjenje bolezni preprečilo. Vinogradniki naj letos opazujejo razvoj svojega trsja in zahtevajo po potrebi pojasnila od banovinske poizkusne in kontrolne postaje v Mariboru, ki jih bodo dobivali brezplačno. Na ta način naj se v teku leta dožene pravi značaj in obseg bolezni, da bo v korist našega vinogradništva dosežen pravi namen vseh dosedanjih opozoril in pojasnil.

Inž. S. Goriup.

obsega program angleške vlade podvojitve vseh sredstev za narodno obrambo.

Posebno se bo ojačalo angleško letalstvo. Razen tega pa bo obsegal program tudi gradbo dolge vrste novih edinic za vojno mornarico. «Morning Post» se bavi z nemškim oboroževanjem na morju in pravi, da graditev novih podmornic v Nemčiji ni presenetila, ker smatrajo v Berlinu, da so z uvedbo splošne vojaške dolžnosti padle vse omejitve versajske mirovne pogodbe.

Iz Rima poročajo, da se bodo 4. maja

sestali v Benetkah k posvetovanju

avstrijski zunanji minister Berger-Waldenegg, madžarski zunanji minister Kanya in italijanski podtajnik za zunanje zadeve Suvich. To posvetovanje bo služilo za priprave za podunavsko konferenco.

V ponedeljek je imela

madžarska novoizvoljena poslanska zbornica otvoritveno sejo,

na kateri sta bila izvoljena samo starostni predsednik in tajništvo. Za starostnega predsednika je bil izvoljen liberalni poslanec Paul Szandor. Po seji poslanske zbornice se je sestala tudi zgornja zbornica. Slovesna otvoritev poslanske zbornice je bila v torek.

Na seji rumunskega ministrskega sveta, ki ji je predsedoval kralj Karol, so

odobrili načrt o novi oborožitvi Rumunije.

Zatrjuje se, da bo Rumunija, če bo ta načrt res izveden do kraja, postala najbolj oborožena država v južnovzhodni Evropi, zlasti pa na Balkanu. Rumunska vlada je baje sklenila pogodbo

Politični pregled

sebojni pomoči razširila tudi na Češko-slovaško.

Če ne bo prišlo do novih ovir, bodo francosko-ruska pogajanja najbrže že te dni končana. Francoski listi dalje pišejo, da so možne nove ovire zaradi posredovanj nekaterih držav. Tako je poljska vlada ponudila Franciji obnovo tesnega poljsko-francoskega sodelovanja in sporazuma s Češkoslovaško, ako se Francija ne bi preveč vezala na Rusijo. V Parizu sodijo, da tiči za tem tudi Italija.

Obenem z državnim zborom se je te dni sestala tudi angleška vlada k svoji prvi seji po velikonočnih praznikih. Večina listov spremlja začetek novega zasedanja z ostrimi napadi na Nemčijo in njeno politiko. Kakor poročajo,

«Čakajte,» jih je naposled predramil Sodnik, «zdaj smo videli šele polovico.»

Ko so stopili k ograji na drugi strani pilona, je bilo njihovo začudenje še večje. Pod njimi se je širil ogromen trg, ki je bil najmanj kilometer dolg. Na njem je stalo v enakomernih presledkih devet sfing*, ki so ga delile na devet enakih delov.

Onstran trga je bil spet visok pilon, za njim pa mogočen tempelj. Bil je še večji kakor palača, kjer so bili prej zaprti, in ob njem se je dvigalo pobočje nenavadno oblikovane gore, ki je bila najmanj tri sto metrov visoka.

«Ali sem s svojo tvrgano domnevo res uganil resnico?» je šepnil Sodnik, ko je nekaj časa goro opazoval.

Kako praviš?» ga je radovedno vprašal Hudales.

«Saj se še spominjaš, da so nekoč videli dim, ki se je dvigal iznad puščave. Takrat sem mislil, da je morda kje sredi puščave ognjenik. Zdaj pa pogledaj to goro! Prava slika ugaslega ognjenika. Enakomerno strmo pobočje in zgoraj odrezana konica. Komaj čakam, da bi preizkusil njegovo kamenje od blizu.»

«Tvoja želja se bo najbrž kaj kmalu izpolnila,» je odvrnil Hudales. «Velika stavba ob znožju gore je nedvomno glavno svetišče v oazi. Ker se nameravamo v njem skriti, se bomo mo-

* Sfinga je prastaro božanstvo. Upodabljali so ga z žensko glavo in levjim trupom.

rali odpraviti tja. Upam, da nas ne bodo že med potjo prijeli in spet zaprli.»

Še poslednjič so pogledali nenavadno goro, ne da bi bili slutili, kako važno vlogo bo imela v naslednjih dneh. Potem so zapustili stolp.

Pot navzdol je bila še dosti napornejša kakor pot navzgor. Vsi štirje so se počasi oddaljnili, ko so spet stopili na trdna tla.

Zdaj so morali najprej prehoditi trg. To je bilo zaradi svetle mesečine prav nerodno. Najpametneje se jim je zdelo, da so se kolikor mogoče skrivali v senci sfing. Dobro uro nato so bili že pri velikem pilonu onstran trga.

Za vse tri belce je bila ta pot zelo utrudljiva. Da bi hodili kolikor mogoče tiho, so morali biti bos. Ostro kamenje, s katerim so bila tla posuta, jih je zelo bodlo. Bolje se je godilo Koptu, ki je imel bolj utrjene noge.

Tudi dohod k svetišču je bil nezastražen. Brez ovir so prišli skozi vrata pilona. Spet so se znašli na dvorišču, ki so ga skrbno obšli. Potem so prišli v veliko dvorano. Njen strop so podpirali mogočni stebri. Tudi tu niso potrebovali luči, ker so bila pod stropom dolga, nizka okna, skozi katera je prihajalo v dvorano nekaj mesečine.

Potem so stopili v novo dvorano, kjer je bilo še več stebrov kakor v prejšnji. Naposled sta sledili dve dolgi, ozki sobani brez oken. Razsvetljevali sta ju dve umetniško izdelani svetilki, ki sta viseli s stropa. Tudi tu niso odkrili žive duše.

Vprašanje, ali je glivica prvotnega ali drugotnega značaja, je gotovo važno. Jasno pa je, da morajo motnje v prehrani, neustrezajoča tla, pomanjkanje afinitete in tudi izrojenje podlag in žilnih sort imeti velik vpliv na razvoj same bolezni. Avstrijski znanstvenik in raziskovalec Zweigelt, na katerega se članek zlasti sklicuje, ni ostal le pri svojih izvajanjih iz oktobra 1934., temveč je v januarju letošnjega leta objavil v strokovnem mesečniku «Das Weinaland» še drugi članek, kjer prihaja že do važnih zaključkov in predlogov, ki so tudi za naše razmere upoštevna vredni in jih delno navaja tudi razglas banke uprave. V tem članku našteva v Avstriji okužene in okužbe sumljive okoliše, opozarja na nevarnost bolezni in svetuje potrebne obrambne ukrepe.

Javno opozorilo na bolezen stržena je bilo našim vinogradnikom potrebno. Le kdor nevarnost pozna, ta se nanjo pripravi in jo lahko uspešno pobija. Kakor bi bilo prikrievanje bolezni neumestno in za našega naprednega vinogradnika nedostojno, tako je tudi vsaka pretirana bojazen glede nevarnosti bolezni odveč. Vinogradniki so se uspešno borili proti trtni uši, peronospori in drugim škodljivcem in boleznim vinske trte in se bodo obranili tudi bolezni stržena, kateri se lahko izognejo zlasti s primerno izbiro zdravega, odpornega, za njihove razmere priporočljivega trsnega materiala na primernih podlagah.

Pariški listi se podrobno bavijo s francosko-ruskimi pogajanjmi v zvezi z zadnjimi sestanki francoskega zunanjega ministra Lavalja in ruskega poslanika Potemkina ter razvijajo različna naziranja

glede nadaljnjega razvoja razgovorov o francosko-ruski pogodbi.

Glavna ovira je v tem, kako spraviti v sklad pravice Društva narodov s potrebo naglih ukrepov v primeru napada na eno izmed obeh pogodbenih strank. Končno besedilo bodoče pogodbe še ni določeno in se v to svrhu šele sestanejo francoski in ruski strokovnjaki. Rusija še zmerom ni opustila svoje

želje, da bi se zamišljena pogodba o med-

so bili piloni res razgledni stolpi za opazovanje sovražnikov. Toda že od Ramzesovih naslednikov dalje so bili samo še za okrček.»

Zato so se splazili v senci mogočnih stebrov do pilona. Tam so odkrili majhna vrata, ki so držala na prosto. Ob njih so opazili tudi vhod v stolp.

Vrata so za seboj zaprli in se spet znašli v temi. Teme niso mogli razsvetliti, ker niso imeli vžigalic, da bi prižgali svetilko, ki so jo prej ugasnili. Zato so začeli tipaje plezati po nerodnih kamenitih stopnicah, kjer so bili vsak tremitak v nevarnosti, da si polomijo vratove.

Toda naposled so le prišli do vrha. Okoli njih se je širila oaza Tuat. Naslonili so se na kameno ograjo in začeli gledati pod se.

Pogled na pokrajino, ki se je kopala v mesečini, je bil res čudovit.

Za dvoriščem, po katerem so pravkar prišli, se je dvigalo mogočno poslopje, ki je moralo biti vladna ali pa kraljeva palača. Za njim je bilo spet široko dvorišče, potem pa so sledili v pisani zmešnjavi vrtovi in poljane z visokimi palmami. Vmes so bile raztresene hiše.

Ta ljubka slika je bila za naše begunce še prikupnejša zaradi tega, ker že dolge tedne niso videli skoraj nič drugega kakor pesek in kamenitne puščave. Dolgo so brez besed gledali to krasoto. Zlasti Neli, ki je nemo strmela v daljavo in ji je pogled begal po obronkih gričev, ki so obrobili lepo oazo.

s češkoslovaško Škodovo tvornico orožja za dobavo orožja v znesku 25 milijonov dolarjev.

Neki poročevalec je imel v Atenah razgovor z generalom Metaksasom, ki mu je med drugim izjavil, da

obsega njegov politični program obnovo monarhije v Grčiji.

Vesti o neposrednem povratku bivšega kralja v Grčijo pa so preuranjene. Nihče ni mislil na državni prevrat, toda naj se končajo volitve v Grčiji kakorkoli, boj za obnovo monarhije se bo nadaljeval.

Kakor poročajo italijanski listi, je

abesinski cesar poslal v Arabijo posebno odposlanstvo, ki naj bi izposlovalo od kralja Ibn Sauda pomoč

v morebitni vojni z Italijo. Ker se vahabitski kralj Ibn Saud ni hotel odločiti za stališče proti Italiji, je abesinsko odposlanstvo odpotovalo iz Arabije v Evropo.

Novi ameriški pomorski proračun, ki ga je izglasoval državni zbor, kaže,

da se tudi Amerika oborožuje,

in sicer odreja proračun med drugim gradnjo 24 novih ladij in 550 vodnih letal, povečanje mornariškega moštva za 1677 oficirjev in 9000 podoficirjev in mornarjev. Razen tega se bo stanje pomorske pehote povečalo za 51 oficirjev.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem govejem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: debelim volom 2.75 do 3.50 Din, poldebelim 2 do 2.25 Din, plemenskim 2.50 do 3.50 Din, bikom za klanje 2.25 do 3.50 Din, ključnim kravam, debelim, 2.50 do 3.50 Din, plemenskim 2 do 2.25, kravam za klobasarje 1.25 do 1.50 Din, molznim kravam 2.25 do 2.50 Din, brejim kravam 2.25 do 2.50 Din, mladi živini 2.50 do 3 Din, telečom 3 do 4 Din. **Meso:** volovsko I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din, meso od bikov, krav in telic 4 do 6 Din, telečje meso I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 5 do 7 Din, svinjsko meso sveže 8 do 12 Din za kilogram.

SVINJE. Na zadnjem ptujskem sejmu so se trgovali za kilogram žive teže: pršutarji po 4 do

4.50 Din, debele svinje po 4 do 5 Din, plemenske po 3.75 do 4 Din; prasci, stari 6 do 12 tednov, so se prodajali po 50 do 80 Din eden.

ZITO. Na ljubljanski borzi so ponujali (vse franco nakladalna postaja): pšenico, baško, po 126 do 128; banatsko pa po 124 do 126; oves po 98 do 100; turščico, baško, po 71 do 73, banatsko pa po 69 do 71; moko, baško in banatsko «0», po 200 do 220, baško «2» po 180 do 200, baško «5» pa po 160 do 180 Din.

HMELJ. V Savinjski dolini je bilo zadnje dni nekoliko povpraševanja po cenejšem blagu in tudi nekaj manjših zaključkov po 24 do 28 Din za kilogram. Obrezovanje hmelja je že končano. Rastlina je zdrava.

Vrednost denarja

Na borzi smo dobili v devizah (z všteto premijo v višini 28.50 %):

1 holandski goldinar za 29.56 do 29.80 Din;
1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;
1 dolar za 43.45 do 43.81 Din;
100 francoskih frankov za 289.60 do 291.03 Din;
100 češkoslovaških kron za 183.20 do 184.30 Din;
100 italijanskih lir za 362.07 do 365.15 Din.

Avstrijski šiling je stal 8.75 do 8.85 Din. Vojna škoda se je trgovala po 368 do 370 Din, investicijsko posojilo pa po 78 Din.

Sejmi

5. maja: Št. Gothard pri Trojanah;
6. maja: Veržej, Martjanci, Brežice, Crensovci, Črna, Krani, Murska Sobota, Ormož, Šmarje pri Jelšah, Vinica v Beli Krajini;
7. maja: Šmarje (ljubljski srez);
8. maja: Sv. Miklavž v Polju, Sevnica ob Savi;
9. maja: Dravograd (samo za živino), Sodražica, Toplice pri Novem mestu.

Kratke vesti

— Znižanje poslovnega davka na moko. Finančni minister je izdal uredbu, s katero se zniža skupni davek na poslovni promet na moko od sedanjih 6 odstotkov prodajne cene na 4 odstotke. Povišanje od 4 na 6 odstotkov je bilo uvedeno leta 1932, za kritje stroškov nesrečnega žitnega režima.

— Izvoz banatskih vin v Slovenijo. Poročila z vinskega trga v Vrhu naglašajo, da se prodaja

južnobanatskega vina ugodno razvija in da gre čedalje več vina v savsko in dravsko banovino. Zlasti dravska banovina, pravijo poročila, je v zadnjem času kupila mnogo južnobanatskega vina. Zato seveda grede naša domača vina le po malem v denar.

— Izvoz živine v Nemčijo. Po podatkih Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug je nemška družba za promet z živino in s kmetijskimi pridelki sklenila, da v naši državi ustanovi posebno organizacijo za nakup živine za izvoz v Nemčijo. Sedež te organizacije naj bi bil Zagreb s podružnico v Beogradu. Za ustanovitev te skupne postaje v Jugoslaviji je uprava nemške družbe za promet z živino odobrila dva milijona dinarjev.

— Lipovo cvetje se letos najbrž ne bo dobro prodajalo. Glede na zaloge lipovega cvetja iz preteklega leta tako pri nas kakor tudi v tujini so nade na njegovo prodajo slabe. Zlasti je ostalo lani neprodano blago slabše kakovosti. Razlog slabši kakovosti pa je v nesfrokovnem nabiranju lipovega cvetja in v napačnem sušenju. Za izvoz pride zlasti v poštev lipovo cvetje zelene barve brez porumenelih listov. Tako zeleno barvo pa je mogoče ohraniti samo, če se nabrano lipovo cvetje suši v senci in ne na solncu. Dolžnost vsakega nabiralca lipovega cvetja kakor tudi trgovca je, da pazi na kakovost, da si ne bomo z izvozom slabega blaga pokvarili slovesa.

DOPISI

BEGUNJE NA GORENJSKEM. Na cvetno nedeljo je imela naša mladina velik praznik. Razvila se je zastava podmladka Jadranske straže na tukajšnji šoli. Zaradi slabega vremena se je moral izvesti ves program na odru Gasilskega doma. Z veseljem in navdušenjem je mladina izvajala ves program. Najlepše je bilo petje pod vodstvom gđc. Žebretove. Mladini, občinstvu in zastopnikom društva, občine in šolskega odbora bodo ostale v spominu odlične in navdušene besede g. Mežkove, ki je podmladku podarila zastavo in ji kumovala. Vsa prireditev je izzvenela v njenih besedah: Čuvajmo naše morje! Čuvajmo Jugoslavijo! Živel kralj!

BREZOVICA PRI KOČEVJU. (Smrt na kosa.) Hudo nas je zadela vest, da je priljubljeni član naše gasilske čete g. Ernest Pangretič

Zdaj so stali pred najsvetejšim. Njegova vrata je zakrival dragocen zastor.

Beguncem so začela srca glasno utripati, ko so se zavedeli, da stoje pred največjo skrivnostjo davnih časov. Skoraj prestrašeno so se ozirali na vse strani, kakor bi se bali, da jih kdo zasleduje. Šele ko so se nekoliko pomirili, so se odločili, da pojdejo dalje.

Sodnik se je oprezno približal zastoru, se spustil na kolena in odrinil težko tkanino v stran, da bi pogledal, kaj se za njo skriva.

Prostor za zastorom je bil slabotno razsvetljen, najbrž z leščerbami, ki se pa niso videle. V sredi je stala nenavadna, z dragocenimi preprogami pokrita skrinja, ki je imela ob strani bogato okrašene držaje.

Zdaj je Sodnik zastor čisto odstrl in pomignil tovarišem, naj mu slede. Ko so stali pred ogromno skrinjo — «božjo ladjo» so jo imenovali stari Egipčani — se je Sodnik sklonil k Hudalesu in z drhtečim glasom mu je dejal:

«Zastrta slika iz Saisa!»

Hudales je pomembno prikimal. Ali se bo tudi njim tako godilo kakor tistemu nesrečnemu mladeniču, o katerem pripoveduje pravljica, da je pred odgrnjeno podobo boginje napol mrtev omahnil na tla?

Tako zelo je deloval nanje spomin na pravljico, da se tudi oba učenjaka nista mogla ubraniti rahlega občutka groze, ko sta dvignila pokrov «božje ladje».

Pred seboj so zagledali zlato ali pozlačeno sfinjo, ki je imela na glavi veliko solnčno ploščo. Na tej plošči pa je bilo s hieroglifi, sestavljenimi iz samih dragih kamnov, napisano:

«Edini resnični, nevidni bog gospoduje nad vami!»

Podoben napis na prsih sfinje je pomenil:

Življenje.

Hudales je prevedel te besede samo Sodniku in Neli. Koptu so ostale začasno še neznané, ker je Hudales vedel, da bodo nanj preveč delovale. Saj je prišel, da bi izpreobrnil prebivalce te oaze k veri v enega samega boga in ogromno svetišče je bilo prav njemu posvečeno. Kaj si bo mislil!

Učenjaka sta dolgo premišljala o tem nenavadnem, nepričakovanem odkritju, potem pa so se obrnili vsi k nizkim vratom, ki so držala proti nadaljnjim sobanam svetišča.

Sodnik je vzel s stene svetilko in posvetil v temo. Pred seboj so zagledali sobo brez oken, kjer so se nahajala raznovrstna orodja, najbrž predmeti, ki so služili duhovnom pri bogoslužju.

«Tu smo na cilju», je šepnil Sodnik spremljevalcem. «Tu je pravo skrivališče. Zdaj moramo poiskati le še nekaj živeža in orožja, potem pa lahko počakamo, da pride naš mož. Ali morda veš ti, Hudales, kje bi oboje dobili?»

Hudales je samo prikimal in se vrnil v sobano pred najsvetejšim.

Stene te sobane so bile razdeljene na levi in

na desni z nizkimi vrati. Ker je Hudales vedel po tempelskih razvalinah iz Nilove doline, da so služili prostori za njimi nekoč samo za skladišča, je brez obotavljanja odprl prva vrata.

Niso se zmotili in kmalu so našli vse, kar so želeli. V eni shrambi so odkrili več košar datljev in ploščatih hlebčkov, v drugi pa vino v majhnih vrčih.

Vzeli so s seboj toliko, da so imeli za nekaj dni dovolj, in spravili vse v celico za najsvetejšim. Potem so sklenili mirno čakati.

Premišljali so, kaj bi se dalo še napraviti, da bi bili varnejši. Hudales pa je medtem ogledoval stene, ki so bile pokrite s pisanimi reliefi. Potem mu je ušel pogled na strop, ki je takoj zbudil njegovo pozornost.

Okrašen je bil z majhnimi zlatimi zvezdami. Tudi sonce in mesec sta bila vmes. Toda namestu da bi bila lépo vsak na eni strani in vzporedno, sta bila na videz brez preudarka sredi zvezd. Pač pa so bile zvezde pravilno urejene v šestih vrstah po štiri. Če se je štel od vhoda od desne proti levi, je bil mesec v prvi vrsti na tretjem mestu, sonce pa v tretji vrsti na drugem. Hudales si je zaman ubijal glavo, kaj naj to pomeni, in zastonj je premišljal, kako bi spravil te številke v zvezo s kakšno staro pravljico.

«Ali misliš morda na kranjske klobase z zeljem?» ga je naposled vprašal Sodnik, ki se je čudil njegovi molčečnosti. «Od teh zvezd česa takega ne boš mogel izprostiti.»

(Dalje prihodnjič.)

umrl tam daleč na jugu, v Debaru na grški meji. Štel je šele 21 let. Za njim ne plakajo samo starši in sorodniki, temveč tudi vsi, ki so ga poznali. Na belo nedeljo se je kakor po navadi brala sv. maša na župnijskem pokopališču in je ob tej priliki izkazala rajnkemu Ernestu čast gasilska četa, katere neamoren član je bil pokojnik. Počivaj v miru na daljnem jugu naše domovine, tvojim staršem in sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

GRAJSKA VAS PRI GOMILSKEM. Po vsej lepi Savinjski dolini vidimo ponosne stavbe gasilskih domov. Tudi v Grajski vasi imamo lep dom. Kdo se je tukaj največ žrtvoval? Živela je pred leti dekla, ki si je iz prihrankov 33letne hude službe postavila na starost v Grajski vasi hišico. Ker ni imela bližnjih sorodnikov, je na smrtni postelji zapustila hišo za grajske vaške ubožce, ki nimajo svoje strehe. Takoj po njeni smrti so občinski očetje rabili hišo za občinsko pisarno celih 14 let. Ob združevanju občin, ko je bila tudi Grajska vas pridejena drugam, so se spomnili občinski odborniki, da je najbolje, hišico prodati in izkupiček uporabiti za zidanje Gasilskega doma. Sklenjeno in storjeno. Gasilski dom imamo, a kje je hišica za siromašne ljudi? Ali je morda za siromaka kar dobro, da stanuje pod hruško? Siromak pač ne zna glasno vpiti.

HINJE. (S m r t n a k o s a.) Za vedno je zaprl svoje oči g. Josip Sporar, trgovec in gostilničar v Hinjah, v svoji najlepši moški dobi 37 let. Ugonobili so ga življenjski napori, ki jim je sledila neozdravljiva bolezen. S pokojnikom smo izgubili dobrega prijatelja in vnetega narodnjaka. G. Sporar je bil dolgo let občinski svetovalec in predsednik šolskega odbora. Da je bil spoštovan in priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ki so se ga udeležili tudi občinski odborniki z g. županom na čelu. Moški pevski zbor v Hinjah mu je zapel na grobu «Vigred se povrne» in šolski upravitelj g. Pavel Japel je ob grobu orisal pokojnikovo delo. Prijatelja Sporarja ni več med nami, a njegov spomin bo ostal živ. Bodi ti lahka domača gruda, tvojim dragim pa naše iskreno sožalje!

MALA NEDELJA. V nedeljo 5. maja pojdemo vsi složno na volišče za kandidata g. Lukačiča. Dosedanje delovanje našega rojaka g. Avgusta Lukačiča in delo njegovega namestnika g. Tomislava Kovača, župana največje občine v okraju, Štrigove, jamčita volilcem, da sta to res prava moža za vse sloje prebivalstva. G. Lukačič bo

**Le Riviera
terpentinovo milo
je za nas,
to je odslej
perje naših glas.**

IZDELANO NA PODLAGI OLIVNEGA OLJA

kot poslanec nesebično in neumorno delal za svoj srez. Pozivamo volilce vsega sreza, da složno glasujejo za g. Lukačiča, ki kandidira na Jevtičevi listi, da bo zmaga čim lepša!

NOVO MESTO. Na Jevtičevi listi v našem srezu kandidira tudi g. Franjo Bulc, mirenski župan in posestnik, ki ima največ upov, da bo izvoljen. Naš srez ima skoro samo kmetsko prebivalstvo in g. Bulc kot kmečki gospodar najbolj razume težkoče, ki tarejo našega kmeta. Če bo on poslanec, smo kmetje prepričani, da bo novomeški srez imel takega zastopnika, kakor ga potrebuje. G. Bulc je s svojim dosedanjim delom pri gasilstvu in drugod dokazal, da je res

pravi kmečki zastopnik. Mnoga javna dela v našem srezu so njegova zasluga in zato pojdemo kmetje iz novomeškega sreza 5. maja strnjeno na volišče in bomo oddali glasove za našega Bulca!

Soteščan:

Iz mojih spominov

Anžetov Lipe.

Moji spomini bi ne bili popolni, če bi prezrl malega šibkega fanta, ki nam je povzročal nekaj toliko zabave. Za Lipeta smo ga klicali in pri Anžetu je pasel drobnico, lovil hrošče in nastavljal vrabecem zanke.

Na pašniku je preživel malone vso otroško dobo. Pod košatim drevesom si je postavil znamenje, ki ga je lepšal s cveticami in z zelenjem. Tukaj je opravljal svoje pobožnosti in pel litanije, kakor je slišal v cerkvi. Znal jih seveda ni po vrsti, in ko je zapel, posnemaše duhovnika: «Bog oče nebeški», tedaj je odgovoril kakor pevec: «Prosi za nas», kar pa ni bilo pravilno. Vaški paglavci smo mu nagajali zaradi tega.

Kadar je odpel litanije, je stopil pod drevo in pozvonil. Zvon mu je nadomeščal lonec, privezan na veji. Nato je zlezal v čebriček, ki mu je segal do prsi. Taka je bila njegova prižnica, kjer je imel vsak dan več govorov. Celu odrasli so ga poslušali.

«Lipe bo gospod», so menili nekateri in Anžetovi mamici je silno ugajalo, kadar je čula, da njen otrok ni rojen za navadnega pastirja. Toda ubožica ni imela sredstev, da bi bila dala fanta študirat.

Njena želja se je naposled le nekoliko izpolnila. K Anžetu je prišel samostanski brat, ki je

nabiral milodare. Dobil je skromno darilce, ženica pa v zameno podobico in blagoslovljeni prašek za ovčice.

Beseda je dala besedo in mamica mu je potožila: «Fant je nadarjen, a nimam denarja, da bi študiral za gospoda...»

«Ali ima veselje do učenja?»

Starica mu je naštevala vrline svojega otroka. «Ne veste, kako pridiguje in poje litanije. Pravijo, da poseka celo gospoda kaplana. Kaj bo šele, kadar dorase!»

Samostanski brat si je ogledal otrokovo znamenje in poslušal njegov govor. Bil je iznenađen. «Fant bi utegnil postati misijonar», je rekel in obljubil materi, da ga bo priporočil.

Čez nekaj tednov se je morala Anžetovka ločiti od svojega edinca. «Pa priden bodi!» mu je naročila. «In glej, da bož kedaj novo mašo pel.»

Vaškim paglavcem je bilo žal za tovarišem. Odslej nismo imeli nikogar, iz katerega bi lahko brili norce. In dobre mamice so nam očitale: «Poglejte, za tepčka ste ga imeli, pa bo prišel čas, ko mu boste poljubljali roko.»

Pa so se motile. Lipetove zmožnosti so v samostanu hitro spoznali. Dali mu niso knjige, ampak metlo. Za nameček je pomival posodo in stregel pri maši. Višje stopnje v izobrazbi ni dosegel.

Iz dečka v mladeniča se je Lipe prav počasi razvijal. Postajal je zmeraj bolj otročji. Kako je prišel po nekaj letih do duhovniške obleke, tega ni mogel nihče povedati. Tak kakor duhovnik se je pojavil nekega dne v svoji domači okolici

Tisto nedeljo je bilo pri Sv. Janezu na gričku običajno žegnanje. Ljudje so prihajali od blizu in od daleč. Zbirali so se na tratici okrog cerkve in čakali, kdaj bo začelo pritrkavati. Že se jih je polasčal nemir, kakor bi bili slutili, da se služba božja sploh ne bo vršila. Duhovnik, ki bi bil moral priti iz sosedne fare, je nainreč nekaj cbolel.

Ljudstvo je gledalo v dolino in ugibalo, kaj bo s cerkvenim opravilom. Mežnar je zlezel v zvonik, odkoder se je videlo na mesto, kjer se prikaže pot iz gozda. Zapazil je človeka v črni suknji. «Gospod grede», si je mislil in začel pritrkavati. Verniki so na mah napolnili cerkev.

Služba božja pa se ni začela. Gospod, ki ga je videl cerkovnik, je bil Anžetov Lipe. Prišel je odpovedat cerkveno opravilo.

Cerkovniku ni bilo prijetno, ko je moral povedati izpred oltarja, da ne bo ne pridige ne maše. «Čemu si pa zvonil?» so godrnjali. Mož se je skliceval na Lipeta, ki se je potuhnjeno muzal v zakristiji.

Lipe je šaril še nekaj časa okrog doma v duhovniški obleki in varal pobožne mamice, ki so mu stregle ter ga obsipale z darili. Potem pa je moral odložiti ovratnik in sleči suknjo.

K svoji drobnici se ni več povrnil. Mati mu je medtem umrla in kočja je dobila novega gospodarja. Lipe je hodil od hiše do hiše ter se preživljal z milodari. Bedenje pri mrličih mu je bilo najljubše opravilo, zakaj tam je molil, pel litanije in pridigoval o smrti, dokler ni tudi nje-

DOMAČE NOVOSTI

* Naša nova povest, ki bo začela v kratkem izhajati, se imenuje «Grajski vitez». Napisal jo je naš stari znanec Soteščan, katerega lepe povesti so čitateljem še dobro znane. Zamudniki, poravnajte zdaj naročnino, da se vam ne ustavi list prav ob začetku nove povesti. Povejte prijateljem in znancem, ki še niso v vrstah «Domovinarjev», naj se zdaj naroče na «Domovino», da bodo lahko od začetka brali lepo Soteščanovo povest.

* Slovo divizijskega generala gosp. Cukavca. Na glavni postaji v Ljubljani je bilo 29. aprila pristično slovo od divizijskega generala g. Vladimira Cukavca, ki je odšel na svoje novo službeno mesto pomočnika ministra za vojsko in mornarico v Beogradu. Na postaji so se poslovili od priljubljenega vojaškega dostojanstvenika in njegove gospe soproge ban g. dr. Puc z gospo soprogo, novi komandant dravske divizijske oblasti divizijski general g. Peter Nedeljkovič, župan mesta Ljubljane g. dr. Ravnihar, načelnik g. Ribnikar, generala gg. Jovanović in Pekić in vsi komandanti polkov, šef vojne delegacije polkovnik g. Nedeljkovič, policijski upravnik gospod Keršovan in drugi civilni in vojaški dostojanstveniki. G. general in njegova gospa soproga sta uživala med nami splošno priljubljenost in spoštovanje.

* Šolsko leto počeljšano. Ker so v letošnjem šolskem letu izgubili izjemno več delovnih šolskih dni, kakor jih je bilo določenih za redne šolske počitnice, je prosvetno ministrstvo sklenilo, naj se v letošnjem šolskem letu šolski pouk v 4. in 8. razredu gimnazij in realk in v 5. razredu učiteljskih konča 30. maja, ne pa 15. maja, kakor je bilo napovedano.

* Potovanje z letali se bo pocenilo. V začetku maja se odpre zračni promet na progah Beograd—Sarajevo—Bitolj, Beograd—Zagreb—Dunaj, Beograd—Skoplje—Zagreb—Sušak in Ljubljana—Sušak. Letos se bo potovanje z letali pocenilo. Za polet iz Beograda v Zagreb je bilo plačati prej 440 Din, zdaj bo pa znižana cena na 350 Din, iz Zagreba do Sušaka 250, zdaj 200, iz Ljubljane do Sušaka bo stalo potovanje 200 Din.

* Smrt stare slovenske grče. V Žabjeku pri Ptujju je umrl v visoki starosti posestnik in gostilničar g. Janez Brenčič. Pokojnik je bil v

ptujskem okraju splošno znan zaradi svojega iskrenega nacionalnega značaja, ki ga ni skrival niti v najhujših časih, ko je strahovala Slovence trda avstrijska pest. Brenčič je bil tudi med tistimi, ki jih je septembra leta 1908. napadla nemškutarška drhal na ptujski postaji pri sprejemanju gostov. Zasramovan, opljuvan, pretepen in okraden (nekdo mu je namreč v gneči izmaknil večjo vsoto denarja) je vztrajal in ni klonil. Bil je za svoje nacionalno prepričanje tudi obsojen in zaprt tri tedne. Pokojnik se je udeleževal v raznih narodnih društvih. Bil je tudi 25 let občinski odbornik v Gerencih, kjer je uspešno deloval v prid takratni občini. Pred sedmimi leti je izročil svojo domačijo v Gerencih svojemu sinu, sam pa se je preselil v Žabjek, kjer si je uredil vzorno posestvo in vodil prijazno gostilno. S pokojnikom smo spet izgubili eno izmed starih pristnih slovenskih korenin in ga bomo v našem nacionalnem delovanju hudo pogrešali. Pokojnika, ki zapušča vdovo in pet otrok, katere vse je vzgojil v strogo nacionalnem duhu, so spremlili k zadnjemu počitku v nedeljo. Pokojniku časten spomin, njegovim svojcem iskreno sožalje!

Cena je odločilna za kakovost.

Zlasti vidimo to pri testeninah. «Jajnice» na primer so najdražje, zato pa je njihova kakovost izredno odlična. To vedo naše gospodinje, a tudi vsi oni, ki jih uživajo.

* Občni zbor invalidov dravske banovine se je vršil v nedeljo v dvorani OUZD v Ljubljani. Prišlo je 40 zastopnikov krajevnih odborov iz raznih krajev Slovenije. Zborovanje je vodil predsednik krajevnega odbora g. Mlekuš in obširno orisal položaj invalidov. Drugi tajnik gosp. Tomc je pa poročal o zaščiti invalidov in izvajanju invalidskega zakona. V istem smislu je govoril tudi zastopnik krajevnega odbora iz Celja g. Kovač. Pregledno poročilo prvega tajnika g. Benedika navaja med drugim, da obstoji na področju oblastnega odbora 46 krajevnih odborov. Organizacije niso nazadovale in so posamezni občni zbori pokazali razveseljivo sliko. Na zadnji seji osrednjega odbora v Beogradu so bila izdelana nova pravila združenja, ki se v marsičem razlikujejo od prejšnjih, končno pa bodo sprejeta šele na invalidskem zboru septembra v Beogradu. Oblastni odbor je razdelil lani 67.442 Din podpor, nakazal pa tudi večje

zneske brezobrestnega posojila. Društveno glasilo «Vojni invalid» izhaja z dobičkom. Odboru se je soglasno podala razrešnica. Pri slučajnostih je bil sprejet predlog, da se mestni občini izreče posebna zahvala za prostore, ki jih daje združenju v najem v šentpetrski vojašnici. Pri volitvah je bil izvoljen skoro ves stari odbor s predsednikom g. Štefotom na čelu. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki zahteva med drugim popravek invalidskega zakona, zadostna sredstva za protezne delavnice, omejitve števila trafik in ukinitve nepotrebnih trafik, ki so v rokah nezaščitencev, gradnjo invalidskih domov, oprostitvev kuluka za invalide in drugo.

* Delavci, ki bi radi dobili delo v Perziji, se opozarjajo, da dobe tam delo le, ako imajo delovno pogodbo s perzijskim delodajalcem, odobreno od perzijske vlade. Osebe, ki imajo znanca v Perziji, naj se obrnejo na te, da jim take pogodbe priskrbe.

* Nova številka slikanega tedenskega časopisa za radio, film, šport in modo «Naš val» je izšla. Prinaša Zoščenkovo satirično črtico «Kuhinjski ščurki», Pivkov zanimivi doživljaj iz življenja pilota «Brez krmila», nadaljevanje poljudno pisane razprave o Röntgenu, Catinijev roman «Emilio Berenini», Čufarjevo komedijo «Ameriško tatvino», radijsko tehniko, obilno zbirko modnih skic, beležke iz radijskega, gledališkega in filmskega sveta. Poleg krasnih slik pod naslovom «Pomladno prebujenje» prinaša «Naš val» še križanke in magične like in na posebni 12stranski prilogi pregledno urejene programe vseh važnih oddajnih postaj. Zahtevajte še danes brezplačno in brezobvezno na ogled en izvod tega pestrega in cenenejšega slovenskega tedenskega časopisa. Mesečna naročnina 12 Din. Pišite na naslov: Radijska revija «Naš val», Ljubljana.

* Nov način pozdravljanja hočejo uveljaviti. V Petrovgradu v dunavski banovini je bilo ustanovljeno društvo «Novi pozdrav». Namen društva je prav izviren. Člani se morajo potegovati za odpravo navad, ki niso v smislu društvenih pravil več sodobne. Gre predvsem za pozdrav. Pravila določajo, da mora član pozdraviti takole: dvigniti mora roko do krajca klobuka in reči «Dober dan!», «Dobro jutro!» ali «Pomozi Bog!» Gre torej za nekako salutiranje. Odslej naj bi se torej ljudje ne odkrivali več. To je bolj zdravo, na drugi strani pa je tak pozdrav tudi bolj demokratičen, ker se vsi ljudje pozdravljajo

Kako sta se oponašala...

Možica, ki se večkrat pojavita v mojem spominu, nista imela svojecev. Oba sta bila siromaka brez doma. Špilarjev Miha je nabiral smolo in kuhal kolomaz, katerega je potem prodajal po nizki ceni. Jurče iz Potoka pa je delal na polju za nizko plačo.

Siromaka sta si bila v marsičem skoro enaka. Oba sta bila majhna, z drobnimi očmi in poraslima obrazoma. Sličila sta si tudi po govorjenju. Jecljala sta, da ju skoro ni bilo mogoče razumeti. Hudo ju je bilo gledati, ko sta s trudom in med pačenjem obrazov izgovarjala posamezne besede.

Svoj čas se Miha in Jurče nista poznala. Sešla sta se v neki gostilni, kjer sta sedela vsak pri svoji mizi in pila «ta kratkega», ki jima je kmalu zlezal v možgane. Oba sta bila prav živahna in zgovorna. Pravila sta svoje doživljaje. Miha je vedel povedati, kako se mu je ponoči užgala smola, kar so imeli sosede za izredno prikazen.

«Miha, povej, kako je bilo», so mu prigovarjali pivci.

«Kkar pposvettilo se je», je dejal in dostavil: «Mimislilij so, da se je odprl pepekel...»

Fantje pri sosedni mizi so medtem poslušali Jurčeka, ki je pripovedoval, kako je na Planjavi okopaval koruzo za pipo tobaka. «Ppressnetta pupupuša!» je ponavljal, kadar ni vedel povedati kaj posebnega.

Naši fantje niso bili hudobni, imeli pa so slabo navado, da so se radi s kom ponorčevali. Tisti večer so si privoščili Jurčeka ter mu pokazali Miho: «Ali ga slišiš, kako te oponaša?»

Jurče se je ozrl in prisluhnil.

«Kkaj me gledaš, kkakkor vrag iz vrča?» se je obregnil Miha.

«Le poslušaj, Jurče!» Lesarjev Tine, ki je sedel zraven njega, ga je dregnil s komolcem.

«Tiii, zakkaj mme opponašaš?» ga je vprašal Jurče še precej gladko.

«Kkdo te opponaša?» je ujezilo Miha.

Fantje so ga ščuvali vse vprek: «Miha, ali čuješ, kako se norčuje iz tebe?»

«Pa se res», je porasel in planil izza mize. V kotu je pograbil metlo.

«Alli tti?» Jurčeta je popadla sveta jeza. Urno je skočil na stol in mahal z rokami. «Mir!» je zahteval odločno.

«Ti ppa ttuddi!» je pihal Miha in vihtel metlo. «Kkdo je zzačel?» ga je hotel Jurče ugnati. «Tti, dda veveš! Ti mme immaš za norca.» «Tti ppa mene!»

«Ttiho!» Miha mu je nameril z metlo. Fant, ki se je dvignil s sedeža, je preprečil udarec. Tudi Jurče ni bil strahopetec. Kakor mačka je meril daljavo, da bi se bil pognal na nasprotnika. Fantje, ki so ju dražili za zabavo, pa niso pustili, da bi se bila dejansko spoprijela.

Krik je bil čedalje bolj divji. Polegel se je šele tedaj, ko je krčmar pojasnil obema, da imata isto napako.

Gustav Strniša:

Kip vstajenja

Stari Andrej, cerkvenec podružne cerkve svetega Ambroža, je bil dober in ljubezniv mož. Le včasih ga je zgrabila njegova gotenjska trma, da je hodil mrk in zamišljen okoli. Tedaj ni nikogar pogledal in ni niti odgovoril, če ga je kdo kaj vprašal. Ko ga je trma minila, je bil kar izpremenjen, kakor bi se bil prebudil iz bolestitih sanj.

Neko leto je za veliko noč tik pred prazniki hodil okoli ves jezen in mrk, delal po cerkvi, brisal prah in pripravljaj vse potrebno za praznike.

Iz stare škripajoče omare je prinesel kipec vstajenja. Postavil ga je predse na mizo in ga pričel čistiti. Med gubami bele halje je bilo mnogo prahu in razburil se je, ker ga ni mogel dovolj hitro obrisati. Začel je godrnjati in se hudovali. Nejevoljen je med delom kipec sunkovito premaknil in že je padel na tla ter se razbil.

Župnik je poznal svojega cerkvenca. Vprašal ga je, kako in kaj, in mežnar mu je povedal, da se je kip po nesreči razbil.

Stari duhovnik se je ozalostil:

«Vem, da je bila tvoja slaba volja vzrok, da se je vstajenje razbilo, kajti nejevoljen si bil zadnje dni in nisi delal, kakor bi bil moral z veseljem in ljubeznijo do Boga!»

enako ne glede na njihov socialni položaj. Tudi si ne smajo več rokavic, ko si podajajo roke. Pri prireditvah je ženska enakopravna z moškimi. Na plesu si lahko svobodno izbira tovariša. V Petrovgradu so že priredili čajanko v smislu pravil tega društva in poročila pravijo, da je uspela. Vse je kar drlo k prireditvi. Izvirna zamisel ustanoviteljev tega društva se je naglo razširila po vsej dunavski banovini. V pravih tega društva je vsekakor marsikaj pametnega, tako na primer misel, da bi za vselej opustili navado poljubljanja rok.

* **Smrtna nesreča dveh kolesarjev.** Nedavno je zavozil 24letni vrtnarjev sin Anton Sotler iz Radeč, ko se je peljal s kolesom po državni cesti iz Celja proti Konjicam, na Frankolovem v Alojzija Pungartnika iz Ljubince pri Vitanju, ki se je pripeljal nasproti. Pri trčenju je dobil Sotler hud pretres možganov in druge poškodbe. Tudi Pungartnik je bil hudo ranjen. Oba ponesrečenca, ki sta bila v globoki nezavesti, so prepeljali v celjsko bolnišnico. Sotler je kmalu umrl, čez nekaj dni pa tudi Pungartnik.

* **Zelo nujno in važno!** Vse, ki so moje vzorce prejeli, prosim, naj hitro pošljejo naročilo, vzorce, katere nujno potrebujem za druge stranke, pa nemudoma vrnejo, za kar se že vnaprej zahvaljujem. Stermečki, Celje.

* **Nesreča otroka.** Otroci so se igrali s slamo-reznic v Borecih, pa so pri tem odrezali 12letnemu posestnikovemu sinu Križaniču tri prste na desnici. Fantka so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Velik požar na Stari Vrhniki.** Te dni je nastal pri posestniku Janezu Gostiši na Stari Vrhniki požar, ki je zajel hišo in vsa gospodarska poslopja. Goreti je začelo v skednju, kjer je prenočeval kljub prepovedi gospodinje sumljiv tujec, ki je najbrž požigalec. Zgoreli so hiša, hlev, skedenj, svinjaki, stelnik in drvarnica. Domači gasilci so požrtvovalno rešili vso živino in orodje, potem pa so morali svoje delo omejiti na varovanje sosednjih poslopj. Domačim gasilcem so se pridružili kmalu še tovariši z Verda, Vrhnike in Drenovega griča in je bil požar v dobri uri udušen.

* **Nenavadna nesreča v cerkvi.** V župni cerkvi v Ladjevcu pri Karlovcu se je pripetila huda nesreča. Med mašo je nekemu fantu padel iz žepa nabit revolver in se sprožil. Strel je povzročil veliko razburjenje med ljudmi. Neka žena, ki je bila v drugem stanu, je bila hudo ra-

njena, tako da so jo morali prepeljati v bolnišnico, kjer je pa kmalu nato umrla. Laže je bil ranjen neki kmet. Orožniki so nepredvidnega fanta aretirali.

* **Požar na Dravskem polju.** Na veliki petek je nastal požar v Cirkovcah pri posestniku in gostilničarju Antonu Goljati. Goreti je začelo v gospodarskem poslopju in se je ogenj razširil še na ostale gospodarske zgradbe, ki so zgorele do tal.

* **Smrtna nesreča dvomesečnega otroka.** Zakonca Ivan in Kristina Žinko na Mestnem vrhu sta se odločila, da si kupita kje drugje primerno posestvo. Zato sta se napotila na velikonočni ponedeljek na Hajdino pri Ptuj, da pogledata, če najdeta kaj primernega. Ker nista imela nikogar, ki bi pazil na njunega dva meseca starega otroka, sta ga zaklenila v sobo in odšla. Kmalu po njunem odhodu se je otrok zbudil in začel jokati. V hiši sta stanovala še zakonca Altova, ki sta slišala otroški jok, a nista mogla v zaklenjeno izbo. Okoli 17. sta se Žinkova spet vrnila in sta v svojo veliko grozo opazila, da se jima je dete zaradi joka v zibelki zadušilo.

* **Požar na Primskovem.** Na Primskovem je ogenj uničil ponoči domačijo posestnice Neže Staretove, po domače pri Gofarju. Domačija je obstajala iz hiše, hleva, lesene šupe in drvarnice. Goreti je začelo v šupi. Ogenj je prvi opazil posestnikov sin Anton Grašič, ki je sklical vaščane in cerkovnika, da je zvonil plat zvona. Na pomoč so prihiteli tudi domači gasilci, ki so iz hiše rešili pohištvo.

* **Mrtev je obležal na cesti med Hočami in Slivnico** 24letni krovač Branko Laurika iz Maribora, ki si je s samokresom prestrelil sence. Zadnji čas je bil Laurika iz neznanega vzroka potr.

* **Požar v Halozah.** Te dni je nastal požar v lesenem poslopju tik stanovanjske hiše posestnika Ignacija Vrabiča v Stopercih. V lesenem poslopju je imel Vrabič spravljeno ogromno množino sena, ki ga je nakupil za tvrdo Plečko v Ljubljani. Ogenj je prešel tudi na stanovanjsko hišo, ki je prav tako do tal zgorela. Da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja, se je zahvaliti požrtvovalnosti vaščanov. Na kakšen način je požar nastal, še ni ugotovljeno.

* **Zaklad si je hotel pričarati.** Še zmerom se pri nas na deželi dobe ljudje, ki verjamejo v najneumnejše vraže. Za praznike so na Hajdini pri Ptuj imeli spet en tak primer. Kakor pravijo, je neki ugledni posestnik na Hajdini baje že o

vseh svetih zakopal na križpotju pri hajdinski šoli blagoslovljeno hostijo. Nato se je zaprl v svojo hišo, študiral čarovniško knjigo in ni ves ta čas izpregovoril z nikomer niti besedice. Na veliki petek pa se je odpravil med 11. in 12. uro ponoči na isto mesto in hotel odkopati svoj zaklad, v katerega naj bi se hostija izpremenila. Opravil je čarodejne molitvice pred krampom, lopato in drugim orodjem. Čarovnim obredom je prisostvovalo nekaj ljudi z bujno fantazijo, ki so baje slišali nevidno godbo in čutili hud vihar. Ali je čarovnik dvignil kakšen zaklad, se ne ve. Po končani ceremoniji se je možak spet zaprl v svojo hišo in noče z nikomer nič govoriti. Ljudska prosveta ima pri nas torej še hvaležno delovno področje.

* **Usoden padec hrastniškega rudarja.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali iz Hrastnika 28letnega rudarja Viktorja Urbanca, ki je na veliko nedeljo postal žrtev hude nesreče. Vozil se je s konjem, pa se mu je konj splašil in je Urbanc padel z drvečega voza tako nesrečno, da je dobil hude notranje poškodbe. Zdaj se mu je stanje začelo po malem boljšati.

* **Ročna granata v otroških rokah.** Nedavno je našel 11letni Adolf Jan, sin mizarskega mojstra v Gaberju pri Celju, na podstrešju neke hiše, na Mariborski cesti ročno granato in jo začel vrtati. Ročna granata se je razpočila in odrgala dečku palec, kazalec in sredinec na levisi in mu poškodovala obraz, zlasti oči. Dečka so prepeljali v celjsko bolnišnico. Ker pa je nevarnost, da oslepi, so ga oddali v ljubljansko bolnišnico.

* **Brat je po nesreči s kamnom ubil sestrico.** V občini Breznem ob Dravi živi družina malega posestnika Antona Turnerja. Nedavno sta se domača otroka, triletna Tončka in njen devetletni bratec Jakob igrala pred hišo. Naenkrat se je Jakec domislil, da bi napravil nekaj piščalk, ter se je napotil v hrib nad hišo po vrbove veje. Povzpel se je kakih 90 metrov visoko v hrib, medtem ko je njegova mala sestra ostala na znožju. Med rezanjem veje se je bratcu sprožil pod nogami kamen, se skotalil po pobočju in zadel v glavo Tončko, ki je spodaj čakala na povratek bratca. Ko je čez nekaj časa mati pogledala iz kuhinje, je našla malo Tončko nezavestno ležati. Prenesla jo je v hišo, kjer je dekletce kmalu izdihnilo.

* **Brez sledu je izginila.** Na gradu Bogenšperku pri Litiji, pol ure od Smartna, kjer je naš slavnj zgodovinar Valvasor pisal svoje delo o

Cerkvenec je molčal, hudo mu je bilo, a ni več mogel pomagati.

In tako je bila tisto leto pri svetem Ambrožu velikonočna procesija brez kipca vstajenja.

Potekla so leta. Cerkovnik Andrej je že zdavnaj počival na vaškem pokopališču in tudi dobrostrnega starega župnika je že krila črna zemlja.

Na veliki petek zvečer je mladi cerkvenec Gašper hodil po cerkvi in čistil prah.

Ko je vse uredil in pripravil kip vstajenja ter hotel oditi in cerkev zakleniti, je začel lahen šum.

Okrenil se je in zastrmel. Pred oltarjem je stal rajnik Andrej v siju večne luči, pred seboj je imel nekdanji razbiti kip vstajenja. Urno je sestavljal kose, ki so se takoj čudežno spoprijeli. Kip je bil že sestavljen, le odkrušeni podstavek iz mavca je še manjkal. Preden pa je segel po njem, se je izza oltarja pojavila temna senca, švignila kakor blisk mimo njega in že je podstavek izginil.

Gašper je opazil, da je vzel tisti podstavek sam vragec, ki je čepel naslikan v kotu na podobi svetega Mihaela in je nenadno oživel. Spretno je podstavek poslinil in ga prilepil pod pručko pred oltarjem.

Andrej je začel iskati podstavek, pa ga ni nikjer mogel najti. Žalosten je globoko vzdihnil:

«Leta in leta se trudim, pa se mi ne posreči! Dekler ne bo sestavljen ves kip, ne bo moja duša našla miru in pokoja!»

Tedaj se je vrag glasno zarežal, da se je starček kar stresel in je strah zagomazel mlademu cerkvencu po hrbtu. Naslednji trenutek je že vse izginilo.

Gašper je hodil poslej ves zamišljen in žalosten okoli. Kadar se je spomnil na obupni glas in žalostni pogled rajkega Andreja, mu je bilo tesno pri srcu. Dolgo je premišljal, če bi o prikazni komu kaj povedal, naposled pa je sklenil, da bo rajši molčal in starcu prihodnje leto povedal, kam vragec skriva odkrušeni podstavek.

Spet je bil veliki petek. Raglje so ropotale in ljudje so hiteli molit božje grobe. Mladi cerkvenec je imel čez glavo dela, toda svojega sklepa ni pozabil. Ko je bilo že dokaj pozno, je obsedel v cerkvi in se skrival v neko klop blizu glavnega oltarja.

Kmalu je zagledal starega cerkvenca Andreja in njegov kipec. Že naslednji trenutek se je prikazal vragec, ki je oživel na sliki svetega Mihaela, se zmuznil k oltarju, odnesel podstavek in ga skrival.

«Pod pručko ga je skrivil!» šepne Gašper.

Starček se nasmešne, prinese izza oltarja podstavek in ga pritisne h kipu, ki je bil zdaj naenkrat popolnoma cel.

«Hvala ti, zdaj sem rešen, moja pokora je končana!» vzdihne starček in obraz mu zasije v nadzemski milini.

Vrag spet čepi brezčuten in samo naslikan v kotu podobe svetega Mihaela, le njegove oči zro

preteče in zlobno na mladenčca, ki se mirno odpravi domov.

Nekateri kmetje so trdili, da so naslednje jutro pri procesiji dobro videli rajkega cerkvenca Andreja, ki je korakal daleč pred križem z dvignjenim kipom vstajenja in je naposled vtonil v zlati zarji nebeški.

V šoli.

Učitelj: «Mihec, ti si nalogo o psu prepisal od svojega brata.»

Mihec: «Saj sva opisala oba istega psa.»

V šoli.

Nadzornik: «No, ti tam, povej mi, kje je Grintovec.»

Učenec: «V našem razredu ga ni.»

Edina misel.

Špela: «Boležar se mi je zaklinjal, da sem edina njegova misel na svetu.»

Jera: «No, sinoči sem ga videla, kako se je z neko drugo mislilo izprehajal po parku.»

Dve dobi žene.

A: «V življenju žene sta dve dobi, ko mož žene ne razume.»

B: «Kateri dobi sta to?»

A: «Ena je, preden se z njo oženi, druga pa po poroki.»

vojvodini Kranjski, je bila na zagoneten način izginila 59letna kuharica in oskrbnica Marija Tomazič. Sedanjí lastnik gradu je knez Alfred Windischgrätz. Te dni so pa Marijo Tomazičovo grajski uslužbenci pogrešili. Iskali so jo ves dan, a je niso našli. Pač pa so opazili v njeni sobici na tleh krvave sledove, ki jih je izkušal nekdo izbrisati. Krvava sled je držala do kleti, v kateri so naleteli na kup ožgane slame. Kakor kaže, je nekdo to slamo zažgal, da bi morda tako prikril zločin ali pa upepelil grad. Slama je bila vlažna in zato ni gorela. V kleti domači niso našli Tomažinove, pač pa so opazili, da drži krvava sled še naprej do starega, globkega vodnjaka, ki je bil zgrajen že v Valvasorjevih časih. Vodnjak je bil zaprt in zaklenjen, a ključa niso mogli najti nikjer. Seveda je nastal upravičen sum, da je stara oskrbnica postala žrtev zločinca. Zato so graščinski ljudje obvestili o tem litijske orožnike, ki so našli, kakor smo kesneje zvedeli, pogrešanko v vodnjaku nač vodo zataknjeno na zarjavelem kavljju. Potegnili so jo iz vodnjaka in ugotovili v njej še iskro življenja, dasi jo je zločinec strašno razmesaril. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico, kjer se je začasno toliko zavedla, da je lahko izdala ime podivjanega zločinca, ki je neki 18letni Leon z Javorja pri Štangi. Pokvarjenec je izvršil zločin iz maščevanja, ker si je domišljal, da je bil zaradi nje izgubil službo sluge v gradu.

* **Zaradi poskušene umora sedem let robije.** Pred malim senatom v Celju sta se zagovarjala 22letni posestnikov sin Leopold Urleb in 22letni posestnikov sin Ferdinand Oblonšek, oba iz Modriča pri Oplotnici doma. Dne 26. januarja ponoči sta, tako pravi obtožnica, oba v skupnem naklepu z namenom, da jo usmrta, sprožila proti 24letni posestnikovi hčeri Mariji Globovnikovi tri strele iz samokresa, ki ju pa k sreči niso zadeli. Urleb je bil zaradi poizkusa umora obsojen na sedem let robije, njegov tovariš Oblonšek pa oproščen.

* **Veliki tatvini so prišli na sled pri Sv. Miklavžu,** kjer so tatovi odnesli iz Brusove gostilne mnogo likerja in tobaka, iz Hojnikove mesnice pa tehtnico. Orožniki iz Tezna so aretirali nekoga moškega in neko žensko, ker so našli pri njima vitrihe, v bližnjem gozdu pa posamezne dele tehniče.

* **Tiralica za dvema avstrijskima morilcema.** Policija v Celovcu je poslala ljubljanski policiji tiralico za dvema avstrijskima državljanoma, ki sta osumljena, da sta 10. aprila umorila orožnika Rudolfa Mandla, nato pa domnevno pobegnila v Jugoslavijo. Prvi je 26letni Avgust Dreher, doma iz Spodnjih Gorišic pri Celovcu, po poklicu zasebni uradnik, drugi pa je 22letni bivši stražnik Helmut Wieser, doma iz Gmünda pri Spittalu na severnem Koroškem. Oba sta iz Avstrije zbežala na motornem kolesu.

* **Kmetje v rokah sleparjev.** Neznani kupec je kupil od posestnika Jožefa Gajzerja v Spodnjem Gašteraju polovnjak vina in dva polovnjaka sadjevca ter mu dal na račun 500 Din. Ko je posestnik pripeljal vino in sadjevec v Maribor, ga je kupec pričakal ter sta nato zložila sode na nekem tujem dvorišču na Pobreški cesti. Kmeta je kupec potolažil, da mu bo denar poslal. Seveda kmet denarja ni dobil, a za kupcem ni sledu.

* **Naglo pod ključem.** Mariborska policija je spravila pod ključ tri tičke, ki imajo na vesti vlom v stanovanje žene upokojenega profesorja Hilde Kovačeve v Gregorčičevi ulici, iz katerega so ji odnesli zlatino v vrednosti 20.000 Din. Glavni krivec je natakar Edmund Lorgar, ki ima za seboj kljub mládosti pisano življenje. Oba njegova pomagača sta mlada fanta, eden star 14, drugi pa 16 let.

* **Zasačeni vlomilci.** Od decembra do marca je bilo vlomljeno v Halozah najmanj pri 25 posestnikih. Samo poročilo orožniške postaje na Ptujski gori o teh vlomih obsega šest tiskanih strani. Vlomilci so kradli vsevprek. Orožniki iz Ptujске gore so neprestano zasledovali to vlomilsko tolpo, naposled se jim je pa posrečilo v

okolici Sv. Janža v Halozah izslediti vseh 12 članov vlomilске tolpe. V soboto zvečer so gnali vklenjene skozi Ptuj v sodne zapore šest glavnih zločincev, in sicer Miroslava Šmigoca, Jožefa Tumpeja, Avgusta Stopferja, Franca Skeleta, Franca Skeleta, po domače Rogača, in Marijo Mlakarjevo. Os'alih šest so začasno pustili na svobodi.

* **Vlom pri celjski tvrdki «Jugoles» pojasnjen.** Pred dnevi je nekdo vlomil v strojnico lesne industrije «Jugoles» v Klavniški ulici v Celju in odnesel osem novih modernih rezil za cirkularko. Celjski policiji je zdaj uspelo pojasniti vlom. Vodja kriminalnega oddelka celjske policije gosp. Zavec je v soboto ugotovil, da je 32letni posestnikov sin Anton M. iz Trnovelj prodal nekemu žagarju med Celjem in Konjicami enako rezilo za žago, kakršna so bila ukradena pri omenjeni tvrdki. Zvečer se je peljal g. Zavec v Trnovlje in aretiral Antona M. Aretiranec je spočetka vse tajil, med prevozom v Celje pa je tatvino priznal.

* **Aretirani tatovi.** Brusovo gostilno pri Svetem Miklavžu na Dravskem polju so ponoči obiskali nevarni vlomilci. S ponarejenimi ključi so vdrlj v gostilno in odnesli dragoceno tehtnico. Orožniki so aretirali dva moška, pri katerih so našli ponarejene ključe, posamezne dele ukradene tehtnice in nekaj predmetov, ukradenih v Brusovi gostilni.

* **Iz oltarnih prtov je hotel napraviti srajce.** Pred kratkim je proti večeru obiskal cerkev v Limbušu 62letni preužitkar Alojzij Polanec. Nekaj časa je klečal pred stranskim oltarjem in ko so vsi verniki šli iz cerkve, je naglo stopil k oltarju, pograbil prte ter se z naglimi koraki odstranil. Ljudje, ki so stali zunaj, so zaslutili, da možak nima čiste vesti, zlasti ker je poznan kot prebrisan tat. Obvestili so orožnike, ki so ga aretirali. Pri aretaciji je izpovedal, da je prte zato kradel, ker si je hotel iz njih napraviti srajce. Oddan je bil v zapor.

* **Uboj v Podmelju.** Pred hišo posestnika Franca Potiska v Podmelju je bila zbrana večja družba fantov, med katerimi je nastal prepir. V prepiru sta si skočila v lase posestnikov sin Ivan Vodenik iz Polšnika in posestnikov sin Albert Sedevčič iz Preske. Zdajci je potegnil Vodenik nož in ga zasadil Sedevčiču v desno stran vratu. Sunek je bil tako silen, da je nesrečnemu fantu prerezal žilo odvodnico. Sedevčič je čez nekaj minut izdihnil. O zločinu so bili obveščeni orožniki na Polšniku. Morilca so aretirali.

* **Zaradi uboja se je moral zagovarjati pred malim kazenskim senatom v Mariboru mesarski pomočnik Ivan Fingušt iz Gorice pri Račjem, ki je zabodel hlapca Štefana Žumra z nožem v trebuh, da so mu izstopila čreva in da je zaradi izkrvavitve kmalu umrl.** Fingušt se je zagovarjal s silobranom, bil pa je obsojen na tri leta strogega zapora in triletno izgubo častnih državljskih pravic.

* **Sebe je okradel zaradi zavarovalnine.** Mali senat v Mariboru je obravnaval nenavadno zadevo. Zagovarjal se je 25letni čevljski mojster Alojzij Frangeš, katerega je državni tožilec obtožil, da je samega sebe okradel, da bi dobil zavarovalnino. Poleg njega sta bila obtožena Ivan Gradišnik zaradi sodelovanja in Franc Štern zaradi prikrivanja. V delavnico Frangeša v Vrbanovi ulici v Mariboru je bilo 28. januarja vlomljeno. Mož je bil zavarovan proti vlovu za 15.000 Din, škode pa je prijavil za 11.223 Din, ki bi jo bila zavarovalnica izplačala, če ne bi bila policijska preiskava ugotovila raznih sumljivih okoliščin. Po naključju so našli pri Šternu in Račah Frangešu ukradeno usnje in kolo, a Gradišnik je priznal, da mu je Frangeš obljubil 1000 Din nagrade, če odpelje blago iz delavnice na njegovem kolesu v Rače in ga tam skrije. Frangeš se je nasprotno zagovarjal, da sta izvršila Gradišnik in Štern tatvino brez njegove vednosti. Frangeš je bil obsojen na pet mesecev strogega zapora pogojno na dve leti, Gradišnik na isto kazen nepogojno, Štern pa je bil oproščen.

* **Husein Rošič je dobil sedem let.** Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani se je vršila razprava proti Bosancu Huseinu Rošiču, glavarju rokovnjaške družbe, ki je lani poleti tabarila pod Šišenskim hribom v Ljubljani ter ponoči v okolici kradla razne dobrine. Husein je vodil nočne pohode. V gozdu pa so rokovnjači prirejali prave veselice, ki so se jih udeleževale tudi dekline. Husein je sicer srečno odnesel pete pred ljubljansko policijo, a so ga naposled vendarle v Bosni prijeli. Tam je tudi izvršil poizkus roparskega napada. Nepridiprav je dobil sedem let robije. Državni tožilec je prijavil priziv zaradi prenizke kazni.

* **Požar.** Na velikonočno nedeljo je pri Martinu Berložniku pri Sv. Florijanu nastal ogenj in upepelil vse gospodarsko poslopje. Rešiti niso mogli niti živine. Začela je goretj tudi hiša, vendar se je požrtvovalnim gasilcem iz Šoštanja posrečilo požar zadušiti.

* **V zaporu je umrl.** V jetnišnici je prestajal kazen polletnega strogega zapora posestnikov sin Franc Kurnik iz Jareninskega dola, ki je bil obsojen zaradi sodelovanja v znani ponarejalski zadevi. V četrtek pa je Kurnik v zaporu v Mariboru umrl za jetiko. Kazen bi bil prestal 2. junija.

* **Aretacija ponarejevalca denarja Orožniki v Medvodah so prišli na sled ponarejevalcu kovancev za 10 in 20 dinarjev, ki so bili silo slabo izdelani.** Delavec O. se je lotil tega nepoštenega posla, tveganega tem bolj, ker so kazni za ponarejanje denarja zdaj mnogo strožje, kakor so bile še pred meseci.

* **V pretepu je izgubil dar govora.** V ptujsko bolnišnico so pripeljali dninarja Martina Rižnarja iz Cvetkovcev, ki ga je napadel neki najemnik iz iste vasi s polenom ter ga z vso silo udaril po tilniku. Udarci so bili tako močni, da so mu zdrobili dve vretenci, zaradi česar je Rižnar izgubil dar govora. Napadalec pride pred sodišče.

* **Sirov uboj pri vasovanju.** V vasi Beli nad Špitaličem so našli na nekem dvorišču nezavestnega Blaža Štrajherja, posestnikovega sina, ki je imel veliko rano na temenu in je bilo videti, da ga je nekdo udaril z ostrim predmetom krepko po glavi. Nesrečnik je kmalu nato izdihnil, ne da bi se prej kaj zavedel. Orožniki so napravili preiskavo in ugotovili, da je bil Štrajher ubit na vasovanju. Ko je stal na lestvi pod oknom svoje izvoljenke, so mu neznanci spodnesli lestev in na tleh ležečega pobili. Nato so ga odnesli približno četr ure daleč k tuji hiši in ga pustili tam ležati, kraj njega pa tudi debelo žično vrv s svinčeno kroglo na koncu, hoteč tako zbuditi domnevo, da ga je nekdo s tem udaril po glavi. Orožniki so aretirali več fantov, ki so osumljeni zločina, prijeto pa je bilo, zaenkrat tudi dekije. V koliko so krivi, bo pokazala preiskava. Vsekakor je želeli, da dobe vsi sirovi ubijalci pred sodniki pravično kazen.

* **Deset let ječe za 38 tatvin** je dobil pred malim senatom celjskega okrožnega sodišča 34letni krojaški pomočnik Ivan Korošec iz Vitanja.

* **Iz strahu pred aretacijo v smrt.** Na dvorišču pred Pristavčevu gostilno v Mariboru je imel garažo 40letni šofer in mehanik Aleksander Mahalka. Te dni so prišli ponj orožniki in stražniki, da bi ga aretirali. Mahalka pa je skočil v delavnico in se ustrelil v glavo. Ko so stopili možje postave v delavnico, so ga našli v zadnjih zdihljajih. Poleg njega pa je bil nevarno ranjen Henrik Vračko, ki je dobil strel v desnico. Vračko je povedal, da je hotel Mahalki preprečiti dejanje, pa ga je ta med ruvanjem obstrelil, takoj nato pa si je pognal kroglo v glavo. Mahalko in Vračko so spravili v reševalni avto, da ju prepeljejo v bolnišnico. Mahalka je že med prevozom izdihnil. Mahalka je bil tisti šofer, ki je nedavno čakal s svojim avtomobilom v Pesnici pod viaduktom na saharini, katerega je nekdo metal iz avstrijskega tovornega vlaka. Tovarisa so mu orožniki aretirali, sam pa je začasno ušel nevarnosti. Zdaj so mu prišli na sled, aretaciji pa se je umaknil s smrtjo.

* **Detomorilka obsojena.** V tajni razpravi je te dni veliki senat v Ljubljani obravnaval detomor. Obtožena je bila 24letna dekla Terezija K., da je 9. marca v Vnanjih gorica zadržala krepko razvitega dečka, ki ga je porodila istega dne. Obtoženka se je zagovarjala, da se je otroka znebila iz strahu pred starši in zaradi javne sramote. Senat jo je obsodil le zaradi prestopka detomora na osem mesecev navadnega zapora.

* **Velika tatvina v Št. Vidu nad Ljubljano.** V Št. Vidu nad Ljubljano je bil te dni izvršen vlom v poslopje gospe Amalije Lenardove. Neznani vlomilec je odnesel cele garniture moškega in ženskega perila, posteljne opreme, mnogo platna in blaga, črno moško sukno in nekaj moške obleke. Tatvine je sumljiv neki 24letni možki, govoreč štajersko narečje, ki se je dan pred vlomom klatil okoli tega poslopja.

* **Morilec Oblonšek prijet na Dunaju.** Policijsko ravnateljstvo v Zagrebu je pred dnevi brezlično obvestilo dunajsko policijo, da je 50letni brusar stekla Ambrož Oblonšek, ki je nedavno v Velikem dolu hudo ranil svojo ljubico Korenovo in umoril njeno sorodnico Ano Pešičevo, pobegnil v Avstrijo. Oblonška so zdaj na Dunaju isledili in aretirali. Zločinca bodo izročili jugoslovenskim oblastvom.

* **Drzen vlom.** Po vaseh v Beli Krajini se potikajo nevarni ljudje. Orožniki so ugotovili, da se skriva v okolici Metlike tudi že dolgo zasledovani pobegli kaznjenec Jože Urbanič, doma blizu Leskovca na Dolenjskem. Urbanič načeluje manjši vlomilski tolpi. Te dni se je Urbanič s svojo tolpo oglasil na Gradniku pri Metliki in ponoči vdrl v hišo posestnika Jakoba Golobiča. Tatovi so odnesli zlato uro znamke Illinois, zlato verižico, več zlatih prstanov, tri srebrne prstane s črkama G. J., dva poročna zlata prstana, razno obleko, pas z zlato spojko, nekaj perila in nekaj gotovine. Isto noč so tatovi vdrli tudi v Golobičovo klet, odkoder so odnesli veliko leseno posodo s svinjsko mastjo. Urbanič je po vladu s svojimi pajdaši neznanckam izginil.

Kako je Rjavec zagovoril prašiča

Koče, kjer je živel Bajtarjev Janez, že ni več na tistem kraju. Čepela je na bregu med drevjem, obrnjena na cesto.

Tu je sedela na pragu starka — sključena ženica, kateri je vsa okolica rekla mama. Njen sin Janez pa je na oglu cepil drva.

Vzlic omejenosti je bil Janez svoji mami velika opora. Donašal ji je drva iz hoste, kjer je pobiral odpadke. Včasih jih je naložil, da je komaj nesel. Kar kosti so mu škripale pod silno težo in ko je doma stresel drva iz koša, tedaj je na dan večkrat našel kamen. To so mu napravili vaški nagajanci, ki so mu bili zmerom za petami.

Tudi mame smo si večkrat privoščili. Kadar smo jo videli na cesti, tedaj smo ji nastajili zavite, napolnjene s peskom ali s cestnim prahom. Mama jih je pridno pobirala. Ko pa je opazila, da ji nagajamo, nas je prav pošteno ozmerjala.

Včasih nas je napodila tudi zaradi tega, ker smo nagajali Janezu, njenemu edincu. Sledili smo mu povsod, kamor se je ganil. Kjer je bil Janez, tam smo bili kmalu vsi, kar nas je šlo iz šole.

Dokler smo bili mirni, nam je bil Janez najboljši prijatelj. Na pametna vprašanja nam je vselej modro odgovarjal. Svoj klobuk nam je bil pripravljen prodati za «divjačo», tako je rekel dvojači, ki so bile takrat male po 10, velike pa po 20 krajcarjev. Siromak ni poznal denarja; mama mu je vtepla v glavo le to, da ima dvojača veliko veljavo.

Bajtarica je vsako jesen zredila prašiča, katerega so potem zaklali. O tem je vedel tudi Janez vselej mnogo povedati. Vaški navihanci smo bili namreč silno radovedni. Zanimalo nas je, koliko krač je imel Bajtarjev prašič.

«Mnogo, prav mnogo», nam je odgovoril Janez.

«Pa koliko?» smo poizvedovali.

«Pet ali pa še več», si je domislil.

«In želodec?»

«Dva. Pa kakšna! Tolika, kakor je moja glava.»

Janez je imel namreč silno veliko glavo, ki je bila seveda prazna.

«Kaj je neki jedel vaš prašič, da je bil takšen?» smo ga vpraševali.

Tukaj pa Janez ni dal odgovora. Mama mu je naročila, naj molči ter ga prestrašila s kaznijo, ako bi kaj izblebetal.

S čim je Bajtarica krmila prašiča, je zanimalo tudi odrasle sosede. Zlasti navihane Rjavca, ki je bil naprošen, naj zakolje prašiča. Janez mu je pomagal pri delu, mama pa je bila zaposlena v kuhinji.

Ko je bil prašič na plohu in mu je klavec že rezal krače, je opazil Janez, da žival še vedno gleda. «Ali še ni poginil?» je vprašal s strahom. «Poprej ga vendar ne boste devali iz kože...»

«Tukaj pa nekaj ni prav.» Rjavec je zmajal z glavo in pogledal fanta.

«Ali menite, da sem jaz kriv?» je drhtel od groze.

«Bomo videli. Prinesi mi leskovo šibo.»

Janez mu je ustregel in sedel k peči. «Kaj bo pa zdaj?» se je komaj upal vprašati.

«Zdaj začniva.» Rjavec je dvignil šibo ter ga poučil: «Kar bom vprašal prašiča, odgovori jasno brez kakega izmikanja ali zavijanja.»

«Ali jaz, boter?»

«Ti in nihče drugi!» Rjavec, ki je odpovedal Janeza pri krstu hudobnemu duhu, mu je pokazal, naj stopi k prašiču.

«Prašič, kaj si jedel?» se je glasilo prvo vprašanje.

«Gostičevo turščico», je odgovoril Janez namesto živali.

«Pa še kaj?»

«Pa Kocjevo koranje.»

«Ali še kaj drugega?» Rjavec je bil nenavadno resen.

«Tudi Cesarjevo peso...»

Boter je ošvrknil prašiča ter ga nalašč nekoliko zamajal. «Ali vidiš?» je opozoril fanta. «Še nekaj bi rad povedal.»

Janez je že nekaj zinil, kam je hodil po moko, česar pa ni povedal do konca. V sobo je prilezla mama. «Prismodi, kaj pa delata?» je godrnjala.

«Prašiča sva zagovorila», je povedal Rjavec in odložil šibo. «Zdaj vem vse, kaj je jedel...»

Bajtarice, je bilo sram, da nikoli tega. Rekla ni nobene besede, samo fanta je napodila delati. Ves dan ga ni pustila v hišo.

Janez nam je pravil potem na dolgo in široko, kako je boter zagovoril prašiča. Mama pa je bila vsa zmedena in je prišla tisto nedeljo v cerkev z odprtim dežnikom. Soteščan.

O duši, ki je prišla po denar

Pripovedka.

Njega dni pri Podhomčevih ni bilo kdo ve kaj prida. Raztrgana bajta, malo slabega grunta po rebri in ena sama stara krava, to je bilo vse. Ali o starem Podhomcu je šel glas, da je silo moder in bistre glave in da ve vselej in povsod, kako in kaj je treba. Kdor je bil potreben sveta, je krenil kar k Podhomcu, pa je bil prav gotovo zadovoljen.

Živela sta tedaj v tistem kraju tudi dva brata, ki sta po očetovi smrti sklenila, da bosta kar naprej skupaj gospodarila. Hotela sta si malo izboljšati travnike, ki so bili precej skaloviti, pa sta se lotila prekopavanja. «Kamenje spraviva na kup. Morda nama pride še kdaj prav», sta rekla in pridno kopala dan za dnem.

Kopljeta, kopljeta in čistita travnik, kar jima nekaj zavzenči pod krampom.

«Šment, kaj bi neki le to moglo biti», ugibljeta brata in previdno grebeta v globino in naokrog, dokler ne odkopljeta težkega železnega vrča, ki je bil poln zlatega denarja. Izprva se brata zelo razveselita nenadnega zaklada, kmalu pa ju za-

čne skrbeti, kaj bi neki utegnili biti s tem denarjem. Premišljujeta in premišljujeta in se naposled odločita, da pojmeta k Podhomcu po svet. Mož ju gleda, poslušaj, skimuje z glavo in nazadnje pravi:

«Le meni verjemita! Tista duša, ki je ta denar zakopala, bo tudi prišla ponj. Kar lepo v hišo na mizo postavita pisker z denarjem, pa čakajta drevi in molita, da bi šlo vse po sreči.»

Bratoma se zdi nasvet zelo pameten, pa res storita tako. Podhomec pa pravi tisto popoldne svoji ženi:

«Veš kaj, stara, dosti sva se že mučila in trpela, pa še toliko nisva mogla pridobiti, da bi otrokom ne bilo treba tavati po svetu in delati za tuje ljudi. Zdaj bova pa enkrat le dobila malo priboljška!»

«Kako pa?»

«I, kravo bom danes pobil», pravi Podhomec. «Stara je že, mleka nima več, za meso bo pa še dobra. Malo bova prodala, malo pojeva sama, pa bo.»

Žena, ki je sama cenila svojega moža kot vedeža, mu ni ugovarjala, dasi se ji je škoda zdelo stare živali.

Podhomec tedaj res pobije kravo, jo odere, spravi kožo pod streho, meso pa v hram. Ženi ukaže pripraviti dobro večerjo, po večerji pa odide z izgovorom, da mora še nekaj dobro premisliti, v podstrešje. Tam leže in čaka...

Oba brata sta medtem postavila vrč z denarjem na mizo. Ko se znoči, poklekne k peči in začeta moliti. Molita in molita, toda ne zgane se nikjer nič. Nazadnje že začeta upati, da se je Podhomec morda le zmotil in da duše ne bo po denar. Ura bije enajst, pa le še ni nič. Komaj pa odbije polnoč, zaštorčlja nekaj po veži. Vrata v sobo se odpro. Brata sta vsa trda od groze in niti moliti ne moreta več. Protij mizi pa stopa v mesečini po zadnjih nogah cikasta krava. S prednjimi nogami objame vrč, zamuka in spet odštorčlja. V veži se šele oglasi:

«Bog vama povrni! Zdaj sem rešen.»

Nato je spet vse tiho. Brata si oddahneta in sta oba vesela, da sta tako lepo ubogala Podhomca. Komaj se zdani, že hitita k njemu in se mu vsa srečna zahvalujeta za njegov modri nasvet. Podhomec ju smehljaje poslušaj in ne mara vzeti nobenega plačila za uslugo od njiju, češ:

«Vsakdo je dolžan pomagati, kjer in kakor le more!»

Komaj brata odideta, se začne prebrisani bajtar smejeti na ves glas.

«Stara,» pokliče ženo, «danes se pa le gostiva. Dobila sva plačilo za najin trud!»

In ji pokaže pest svetlih zlatnikov...

Vse svoje otroke je tedaj poklical Podhomec domov, grunta je nakupil in hišo je sezidal, tisto mogočno domačijo, ki je še dandanašnji najlepša v vsej oni okolici. In še toliko je bil, da je od teh dveh plahih bratov za drag denar pokupil kamenje, kar sta ga bila nakopala na svojem travniku.

«Glej, glej,» sta rekla tedaj brata, «kako nama je prišlo bogato povrnjeno, kar sva dobrega storila! Dušo sva rešila, pa še kamenje sva tako dobro prodala. Bog daj srečo temu Podhomcu!»

No, res je odtlej pri Podhomčevih vedno na trdnem, dasi malokdo ve, kako je stara cika položila temelj blagostanja s svojo kožo...

PREKMURSKI GLASNIK

— **Iz Fikšincev nam pišejo:** Kljub hudim časom se je fikšinska gasilska četa odločila, da začne graditi prepotreben gasilski dom. Delo so že začeli. Fikšinci so vrli gasilci in složni med seboj, zato gradijo dom s prostovoljnimi delom. Ker pa je kljub temu potreben denar, ki ga je v teh časih težavno dobiti, so jo fikšinski gasilci pogruntali in so priredili na velikonočni ponedeljek tombolo. Lepi dobitki in ugodno pomladno vreme so privabili mnogo ljudi na prireditve. Gasilci so bili veseli velikega obiska, srečniki, ki jim je bila sreča mila, pa lepih dobitkov. Fikšinski gasilci naj bodo drugim četam za zgled,

da se tudi v sedanjih težavnih časih dá z dobro voljo, vztrajnostjo in složnim delom mnogo doseči.

Prirejanje shodov in posvetov

Glede na prirejanje shodov in posvetov v predvolilni dobi razglašča uprava policije v Ljubljani:

Po zakonu o društvih, shodih in posvetih iz leta 1931. je prijavljati kakršnekoli shode in posvete v rokih, ki jih določa ta zakon, in to:

1.) Vse shode in posvete, ki jim je namen pretresanje političnih vprašanj ali vršitev politične akcije, je treba prijavljati najkasneje tri dni pred dnem, ko naj bo zbor, odnosno posvet. Za take shode je potrebna prejšnja dovolitev te uprave policije. Če oblastvo najkasneje 24 ur pred časom, ko naj se vrši shod ali posvet, ne izda dovolitve, se smatra, da je shod, odnosno posvet prepovedan. V prijavi, ki jo mora podpisati vsaj eden sklicatelj z navedbo svojega poklica in bivališča, se morajo navesti kraj, čas in dnevni red shoda ali posveta. Pri posvetih je treba navesti v prijavi tudi poklic in bivališče vseh osebnih povabljenih oseb.

2.) Za shode pod vedrim nebom in njih sprevede je potrebna posebna dovolitev te uprave policije z istimi pogoji kakor za prej navedene politične shode in posvete. Prijaviti jih je tri dni prej.

3.) Politične stranke pa morajo shode, posvete, konference v zaprtem prostoru 24 ur prej prijaviti tej upravi policije, ni jim pa potrebna prejšnja dovolitev te uprave policije, razen za shode pod milim nebom.

Roki treh dni in roki 24 ur za prijavo shodov, konferenc, posvetov, ki jih skličejo odobrene politične stranke v zaprtih prostorih, se računajo tako, da se dnevi prijave in dnevi, ko se vrši shod, spreved, posvet, ne vzamejo v poštev. Pri roku 24 ur za izdajanje oblastvenega dovoljenja se pa ure priobčitve in pa ure, ko se shod, posvet prične, ne vračunajo.

Tako prijavljanje shodov in posvetov je tudi v interesu sklicateljev samih, da more oblastvo zaščititi popolno svobodo in varnost zborovanj in prostost opredeljevanja volilcev.

Sklicatelji shodov in posvetov, ki ne bi upoštevali teh prepisov društvenega zakona, bi občutili kazenske posledice člena 36. društvenega zakona, ki so zapor do 30 dni ali denarna globa do 5000 Din, odnosno obe kazni.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 5. do 12. maja.

Nečelja, 5. maja: 7.30: Kmetijska posvetovalnica (inž. Sadar Vinko); 8.00: Dobro jutro (godba na pihala od Device Marije v Polju in plošče); 8.30: čas, poročila; 9.00: versko predavanje; 9.15: prenos iz frančiškanske cerkve; 10.00: Domovina mili kraj (Slovenski vokalni kvintet, radijski orkester in plošče); 11.50: obvestila; 12.00: čas, koncert po željah (radijski orkester); 15.00: koncert po željah (plošče); 16.00: Buči morje Adrijansko (radijski orkester, radijski dramski studio, predavanje Jadranske straže in plošče, Boltarjeva); 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Varšave; 20.30: koncert «Sloge», godbe na pihala; 21.30: čas, poročila, obvestila, spored; 22.00: Polka je ukazana (polke, valčki, korčnice; radijski orkester in plošče).

Ponedeljek, 6. maja: 12.00: Iz daljnih južnih dežel (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.20: radijski orkester; 14.00: vreme, borza, spored; 18.00: Ilja Livšakov igra na ploščah; 18.20: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: ruske narodne na klavirski harmoniki (prenos z nebotičnika); 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos opere iz Zagreba, v I. odmoru: Letošnje predstave našega gledališča (Mrzel), v II. odmoru: čas, poročila, program.

Torek, 7. maja: 11.00: šolska ura: Zakleta Veronika (pravljica zvočna igra po narodni legendi iz kamniške okolice; napisal Joža Vombegar; izvajal bo radijski dramski studio; režija inž. Pengov); 12.00: Iz Mozartovega carstva (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.20: Ljubezen in pomlad (plošče); 14.00: vreme, borza, spored; 18.00: dva mlada harmonikarja in še mlajša napovedovalka; 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: O prelepi majski čar (Schumannove pesmi; pel bo Drago Žagar); 19.30: nacionalna ura; 20.00: Majski večer (kvartet Fantje na vasi, Stritarjev trio, Debeljakova, Joža Vombegar, radijski orkester); 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22.00: radijski jazz; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 8. maja: 12.00: Sedaj pa naokrog (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.20: operne fantazije na ploščah; 14.00: vreme, borza, spored; 18.00: Delibes: Balet Sylvia (plošče); 18.20: pogovor s poslušalci; 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: Iz šleskih revirjev (recitacije s klavirjem; recital bo Ciril Debevec, klavir dr. Švara); 19.30: nacionalna ura; 20.00: Mi, kar nas je kovačev (delavske pesem in beseda; izvajali bodo člani delavske godbe na pihala «Zarje» s kapelnikom Danilom Cerarjem, delavski pevski zbor «Svobode» iz Zaloge, Dobrunj in Ljubljane in delavski pevski zbor «Cankar» iz Ljubljane s pevovodjo Kristom Perkom, govorniki zbor in člani delavskega odra ljubljanske «Svobode»; med posameznimi točkami bo govoril pisatelj Angelo Cerkvenc; 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22.00: Bratci veseli vsi (pela bosta Banovec in Žagar s spremljevanjem harmonikarja Stanka, vmes plošče).

Četrtek, 9. maja: 12.00: Veseli zvoki iz raznih operet (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.20: Pa nekaj moderne glasbe na ploščah; 14.00: vreme, borza, spored; 18.00: Ribniška in druge take na ploščah; 18.20: slovenščina (dr. Rudolf Kolarič); 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: Kmečki trio (Gregorc, Nachförg, Stanko); 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Beograda; 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22.00: V valčkovem taktu okoli sveta (radijski orkester).

Petek, 9. maja: 11.00: šolska ura: proslava materinskega dne (I. dekliska osnovna šola); 12.00: Gorenjska, ti kras slovenski (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.20: radijski orkester; 14.00: vreme, borza, spored; 18.00: Odmevi iz davnih dni (plošče); 18.20: Sprehodi po stari Ljubljani (dr. Andrejka Rudolf); 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: nemščina (dr. Rudolf Kolarič); 19.30: nacionalna ura; 20.00: Aljažev večer (izvajala bosta pevski zbor in orkestralno društvo Glasbene Matice; prenos iz Hubadove dvorane); 21.30: čas, poročila, vreme, obvestila; 22.00: operetna glasba (radijski orkester in plošče).

Sobota, 11. maja: 12.00: Za boljšo voljo (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.20: Za boljšo voljo (plošče); 14.00: vreme, borza, spored; 18.00: Regiment po cesti gre (radijski orkester); 18.40: čas, poročila, vreme, obvestila; 19.00: zunanji politični pregled (dr. Jug); 19.30: nacionalna ura; 20.00: rezervirano za prenos z Jadranske straže; 21.30: čas, poročila, spored; 22.00: Iz solnčne Dalmacije (sodelovala bosta Margita Rajhenič-Rahova in radijski orkester).

NAŠI NA TUJEM

NOVICE IZ AMERIKE.

Cleveland, aprila.

Nenavadna slava rojaka v Ameriki. V Ameriki živi ogromno število brezposelnih delavcev od javnihh podpor in so časopisi polni poročil o javno podpiranih ljudeh. Številke o izdanih javnih podporah so najzanesljivejše merilo siske, ki jo preživlja Amerika. Zaradi javne podpore si

je zdaj v Chicagu pridobil slovenski rojak Ivan Turčič redko slavo. Največji list «Journal» je napisal o tem možu daljši članek. Turčiča je označil za izrednega poštenjaka, ki bi ga lahko grški modrijan Diogen pri belem dnevu iskal z lučjo. Pred dvema letoma je bil Ivan Turčič prisiljen, da je, čeprav skrajno nerad, poiskal javno podporo. Kakor hitro pa je prišel do skromnega zaslužka, ki ni bil niti stalen, se ni več priglasil za podporo. Zdaj po dveh letih je spet prišel na podporni urad, toda ne s takim namenom kakor milijon drugih. Prinesel je namreč 55 dolarjev ter jih položil uradniku na mizo. Pojasnil je, da je ta znesek prejel od podpornega urada in da ga zdaj vrača, ko je dobil delo. Uradniki so ostrmeli od začudenja. Turčič pa je ponosno odkorakal iz urada. Listi, ki hvalijo njegovo izredno poštenost, so objavili tudi njegovo sliko.

Kakor smo že poročali, so mehiški roparji ugrabili Alojzija Remšaka, ko je v družbi petih Američanov iskal zlato. Izpustili so njegovo spremljevalko in ji naročil, naj prinese 2500 dolarjev odkupnine zanj. Mehiška vlada mu je poslala na pomoč vojske, ki so roparje obkolili. Tolovaji so Remšaka nato izpustili. Remšak je bil zelo slab, ker so mu dajali slabo hrano, vendar mu niso storili ničesar žalega.

V Washoeju se je ponesrečil 39letni Štefan Puhek iz Zgornjega Suhorja pri Metliki. Ko je v rovu vrtal v debele plasti premoga, se je utrgala plast in ga s takšno silo pritisnila k steni, da mu je zdrobila lobanjo. Nekaj dni nato je umrl za poškodbami. Pokojnik je živel v Ameriki 23 let. Zapustil je ženo in sina.

V Clevelandu sta se smrtno ponesrečila Janez Zorman in Anton Vrhovec. Zorman je dobil hude poškodbe pri avtomobilski nesreči in je v bolnišnici umrl, a Vrhovec je padel po stopnicah v klet tako nesrečno, da je obležal na mestu mrtev. Pokojnik je bil iz Trebnjega na Dolenjskem. V Ameriki je živel 30 let.

Ko se je ob koncu marca vračala 23letna Tilka Kostelnikova z dela iz neke tvornice v Clevelandu domov, jo je na cesti počakal 32letni Jurij Ropjak in ji po kratkem prepiru vrgel v glavo težak kos železa. Dekle so morali prepeljati v bolnišnico, a napadalca, ki je oženjen, so aretirali in prepeljali v zapor. Tam se je hotel Ropjak obesiti, pa so mu to preprečili. Tilka je povedala, da je Ropjak neprestano lazil za njo in da jo je hotel ubiti, ker ga ni marala.

V Denverju je umrl 74letni France Fink, ki je zapustil dva sina in hčerko. V Indianapolisu je umrl Janez Škerlj, v St. Louisu pa so pokopali 50letnega Vincenca Lipovška od Sv. Boštjana pri Krškem. V Barbertonu je preminil Anton Berovec iz Gornje Košane pri Št. Petru na Krašu, v Pueblu pa Urban Papež iz Sela pri Hinjah na Dolenjskem. V Nohomisu so pokopali 63letnega Jurija Plahutnika iz Godiča pri Kamniku, a v Little Fallsu je umrla 59letna Marija Homovčeva iz Horjula pri Vrhnikih. V Ameriki je živel 36 let. V Braddocku je umrl Alojzij Volk, star 54 let, doma iz Rumene vasi pri Novem mestu, v Manorju 48letni Franc Demšar iz Poljanske doline, v Oglešbyju pa Ciril Ambrož iz Velikih Češenjc. Zapustil je ženo in dve hčerki. Pred tedni je v Denverju umrla Marija Šabčeva. Zapustila je moža, dva sina in pet hčerk.

Nedavno se je v Bridgeportu smrtno ponesrečil Janez Kočevar. V jami se je nad njim odtrgala težka skala in ga ubila. Pokojnik se je rodil v Ameriki in je štel 39 let. Zapustil je ženo in troje otrok.

V Clevelandu sta postala žrtev brezobzirnega avtomobilista Anton Mihalič in Anton Carič. Mihalič je prišel na Caričev dom, kjer so proslavljali zaroko njegove hčerke Marije. Po veselji domači zabavi je Carič zbrano družbo povabil v svoj avtomobil, češ da jih popelje domov. Med vožnjo je na prometni ulici nenadno počila pnevmatika zadnjega kolesa in Carič je zavozil k robniku ceste, da bi zamenjal pnevmatiko. Tedaj je od zadaj pridrvel drug avtomobil in se s tako silo zaletel v Caričev avtomobil, da sta

Carič in Mihalič v velikem loku odletela z voza na pločnik in obležala nezavestna. Njuni ženi, ki sta ostali po čudnem naključju nepoškodovani, sta nezavestna moža naložili na voz in naglo prepeljali v bolnišnico, kjer pa sta kmalu umrli. Pokojni Anton Mihalič je bil doma iz Gradišča pri Hrušici na Primorskem in je štel 36 let. Carič je bil njegov rojak iz iste vasi. Štel je 28 let. Policija je aretirala avtomobilista, ki je zakrivil nesrečo, in ga izročila sodišču.

V prodajalnico Ludovika Tisovca v Clevelandu sta prišla dva roparja in s samokresoma v rokah zahtevala, naj dvignejo Tisovec in njegova pomočnika roke. Ker je hotel prvi pobegniti, ga je ropar udaril s samokresom po glavi in ga hudo ranil. Roparja sta pobrala iz blagajne 85 dolarjev in pobegnili.

V Chicagu se je 16letni Josip Klepec igral z drugimi dečki na strehi štiri nadstropja visokega katoliškega zavoda za dečke. Ko je bežal pred tovarišem, mu je zmanjkalo tal pod nogami in strmoglavil je v globino, kjer je smrtno nevarno ranjen obležal na tlaku. Prepeljali so ga v bolnišnico, a je kmalu po prevozu izdihnil.

Ameriški lišči poročajo, da je bil znani Ivan Poderžaj, ki je bil zaradi dvoženstva nedavno obsojen na pet let ječe, dodeljen zdravstvenemu oddelku v jetnišnici. Poderžaj je rekel, da je to sicer precej poniževalno, da ga pa ne boli. Če se bo lepo vedel, pride v pisarno, zlasti zato, ker zna več jezikov.

V Sheboyganu je umrla 79letna vdova Neža Staričeva, doma iz Trebelnega na Dolenjskem. Za njo žaluje sedem otrok. V Buffalu je umrla Antonija Jermanova, stara 52 let. Doma je bila iz Valte vasi na Dolenjskem. V Ameriki je bivala 33 let. Po tri tedne trajajoči boleznij je v Clevelandu umrla 56letna Karolina Maverjeva.

V Portlandu so nedavno zasačili 57letnega Štefana Finka, ki je že tretjič brez dovoljenja prišel v Ameriko. Mož je bil tudi brez dela in je farmarjem kradel kokoši na ta način, da je opomahal petelina tako imenitno, da so prikokodakale k njemu.

V Sheboyganu so zalotili in zaprli Janeza Špendala, ker je brez dovoljenja kahal žganje.

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrši vse bančne posle najkvalitetneje. Poštini uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 5064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznive

ŽENSKI VESTNIK

ŠE NEKAJ NAVODIL ZA KUHO.

Zadnjič smo podali nekaj nasvetov o močnatih jedeh, danes pa naj sledi nekaj navodil o mesu.

Vležano meso je vedno mehkejše kakor pa sveže. Piščanci na primer so vse bolj okusni, če so zaklani že dan prej. Prav tako gos, kokoš, puran, le ribe morajo biti vedno sveže, ker mrtva riba se hitro zasmradi in je tudi zdravju škodljiva, če je stara, to se pravi, že nekaj dni mrtva.

Kadar pripravljáš meso na en ali drug način, ga deni vedno na vročo mast. (Le kadar je v receptu izrečno zapisano, da daj mast, meso in drugo naenkrat v kozo, tedaj se ravnaj po receptu.) Posebno še, kadar pripravljáš pečenko. Mast ali razbelj v kozi in položi meso na mast ali jo pa posebej segrej in polij meso z vročo mastjo. Vročna mast namreč zapre vse luknjice v mesu, in se sok ne izcedi iz mesa, temveč ostane v mesu in je potem pečenka bolj sočna. Isto velja za razne zrezke, dušeno meso itd.

Poslušajte!

Vzorci popolnoma novega pomladanskega in letnega b'aga za moške in ženske obleke ter razne druge manufakture so pravkar izgotovljeni. Pišite še danes Trgovskemu domu Stermecki. Nato jih takoj brezplačno prejmete. Cene vsemu blagu močno znižane, izbira pa ogromna.

Prepričajte se!

CELJE št. 97

Ker se pri pečenju meso zelo upeče, imajo nekatere kuharice navado, da denejo meso za minuto v krop in ga šele potem pečejo. Tako pripravljeno meso se res preveč ne upeče, ali taka pečenka ni nikdar prav okusna; ima vedno okus, kakor da je kuhana in potem šele malo popečena.

Prekajeno meso deni vedno v krop kuhat. Prav tako klobase. Kozlička ali jagnje pa zmerom najprej popari, potem šele pripravi za pečenje ali cvrenje. Staro kokoš pa pristavi k ognju z mrzlo vodo in naj počasi vre, da se skuha.

Kadar kupiš meso za več dni skupaj, pa dobi isto slab duh, tedaj ga operi in potem še v čisti vodi dobro izperi. Še bolje je, če meso takoj, ko ga dobiš od mesarja, razdeliš za tri dni. Ali ga prekuhaš za juho ali ga daš malo dušiti ali pa pripraviš za golaž.

Za tri dni lahko vedno kupiš meso in ga vnaprej pripraviš, recimo: Prvi dan prevreš nekaj mesa za juho. Napraviš zrezke za drugi dan, a za tretji dan pripraviš za golaž. Meso za juho samo malo prevreš, pa čaka in se ne pokvari, zrezke samo malo popečeš in seveda osoliš, pa čakajo, golaž samo dobro podušiš in šele tisti dan, ko ga rabiš, izvršiš. S tem si prihraniš čas, ker ti ni treba vsak dan k mesarju.

Za kuhinjo

Telečji zrezki v omaki. Nareži telečje zrezke, jih potolci in osoli ter položi na vročo mast, da se hitro popečejo po obeh straneh. Ko so zapečeni, jih deni na topel krožnik in pokrij. Na mast pa stresi žlico drobno zrezane čebule, malo peteršilja in pest poparjenih in sesekanih jurčkov. Ko se vse skupaj malo poduši in porumeni, posuj žlico moke in ko tudi moka porumeni, zalij z juho ali vodo. Položi zrezke v omako in naj se v omaki dušijo še četrt ure. Dodaj še dve ali tri žlice smetane, in ko enkrat prevre, daj na mizo.

Cmoki s slanino. Razreži na kocke 12 dek slanine in jo razbeli. Ko so postali ocvirki rumenkasti, jih poberi na krožnik, v masti pa prepraži tri na kocke zrezane zemlje. Ko so zemlje prepražene, jih postavi na stran, da se shlade. Tri zemlje pa posebej zreži in deni v skledo ter jih polij s četrtinko litra mleka, v katerem si dobro zmešala dve jajci in en rumenjaka ter malo soli. Te zemlje naj tako polite in zmešane stojijo četrt ure. Nato primešaj prepražene zemlje, ocvirke od slanine in šest dek moke in vse skupaj dobro zmešaj. Iz tega testa napravi približno deset cmokov in jih v slanem kropu kuhaj 12 do 15 minut. Kuhane zabeli z ocvirki in drobtinami.

Dušena goveja pečenka. Kos uležanega govejega mesa od stegna dobro potolci, osoli, popopraj, prevleci s slanino in zdrgni s stlačenim česnom. Nato zvij meso skupaj, poveži z nitjo in položi na mast, na kateri si prepražila malo čebule, korenčka in peteršilja. Kozico pokrij, in naj se meso na vseh straneh opeče. Nato zalij kozarec belega vina in duši meso do mehkega. Ko je meso mehko, ga deni na krožnik, v sok pa

potresi dve žlici moke, in ko moka porumeni, sok zalij. Ko je vrelo pet minut, zreži meso na lepe kose in ga polij s precejeno omako.

Pogača. Mešaj, da naraste: 20 dek sirovega masla, 20 dek sladkorja, štiri rumenjake in limonovo lupinico. Nato primešaj 20 dek moke in sneg štirih beljakov. Podolgovato pekačo dobro pomaži, posuj z moko in zlij testo noter, razravnaj in po vrhu posuj z zrezanimi orehi, mandeljni ali lešniki. Nato speci. Še toplo zvrni na desko, posuj z vanilijevim sladkorjem in hladno zreži na tanke rezine.

ZANIMIVOSTI

ŽALOSTEN KONEC DVEH BOGATAŠEV.

Pred tedni so našli v siromašni koči blizu Vermonta mrtvo staro ženo, o kateri so oblasiva dognala, da je bila nekdanja lepota in ena izmed najbogatejših žensk Amerike. Imenovala se je Elizabeta Taborjeva.

Premoženje Elizabete Taborjeve so cenili svoječasnno na milijardo dolarjev, umrla pa je zdaj v bedi. Ko je bilo njeno ime še na vrhuncu slave, so pisali listi o njej, o njeni lepoti, o njenem bogastvu in o njenih razkošnih oblačilih dolge članke. Omožena je bila z nekim čudakom, ki je že v mladosti nagibal k pustolovščinam. Kmalu po poroki je kupil v Koloradu ogromno zemljišče in začel tam kopati zlato. Zlata žila pa je bila kmalu izčrpana, a mož je odkril med tem izdaten rudnik srebra. V nekaj mesecih se je pomnožilo njegovo premoženje za nad en milijon dolarjev.

Takrat se je ločil od svoje žene Elizabete, ki je zelo oslabela zaradi velikih skrbi. Pri razporoki ji je izplačal en milijon 200.000 dolarjev in se zaljubil v neko Elizabeto Kurtovo, ki je bila izredna lepota. Z denarjem je ločena žena nekaj let uspešno gospodarila in si pridobila ogromno premoženje. Toda njej ni bila sreča tako mila kakor njenemu ločenemu soprogu. V nekaj letih so se posušile njene blagajne, prodati je morala svoje hiše in naposled svoj zadnji nakit. Ni več živela v mestu; šla je na deželo in tam beračila od hiše do hiše. Ko je letos v marcu pritisnil hud mrz, se je Elizabeta zatekla v neko kočjo in tam zmrznila.

Nasprotno pa je imel njen ločeni mož nekaj časa veliko srečo. Nova ljubezen mu je prinesla k hiši blaginjo. Bil ji je kavalir in jo je obsipaval z diamanti in dragocenostmi, s svilenimi oblačili in z vročo ljubeznijo. V nekem mestecu je zgradil za sebe krasno palačo, razen tega tudi opero, ki je stala nad en milijon dolarjev. Prav ko je bil mož na vrhuncu sreče, ga je pa nepričakovano tudi zadela nesreča. Padec vrednosti srebra mu je ugrabil vse imetje. Prisiljen je bil prodati vse rudnike in nekaj let nato ni imel več premoženja. Na stara leta ga je doletela ista usoda kakor njegovo ločeno ženo Elizabeto. Umrli je pozabljen in osamljen kot navaden cestni pometač.

× **Avstrijski Korošci hočejo v Abesinijo.** Ženevski «Journal des Nations» objavlja brzojavko iz Celovca, da je tamkajšnja organizacija Heimwehra začela zbirati prostovoljce za Italijo proti Abesiniji. List pristavlja, da je Heimwehru že uspelo nabrati precejšnje število brezposelnih, ki so zaradi svojega bednega položaja sprejeli to ponudbo in se pripravljajo na odhod.

× **Žrtve potresa na Formozi.** Po uradnih poročilih so na potresnem ozemlju na Formozi izkopali izpod ruševin vse žrtve potresa. Končno število žrtev je po uradnih podatkih naslednje: 3191 mrtvih, 9213 hudo ranjenih, 14.015 laže ranjenih, 15.292 hiš je popolnoma razdejanih, 22.273 pa tako hudo poškodovanih, da se ne dajo več popraviti in jih bodo morali porušiti. Mrtvece so zažgali, ranjence pa spravili v zdravniško oskrbo po bolnišnicah in zasilnih zdraviliščih.

× **Velik potres na Iranu.** V iranski pokrajini Mazanderanu je v zadnjih dneh potres opustošil cele okraje. Tresti se je začelo že sredi meseca aprila. Sunki so postajali vedno huši. Naposled je potres začel podirati hiše. Iz Teherana poročajo, da so pod razvalinami mest in vasi našli že 600 mrličev.

× **Bojiševiška borba proti veri.** Iz Moskve poročajo, da je «Brezbožnik», glasilo Zveze ruskih brezbožnikov, priobčil razglas komisarja za delo Jaroslavskega, ki poziva javnost na boj proti veri. V tem razglasu je tudi rečeno: Mi hočemo zažgati vse cerkve sveta, mi hočemo porušiti vse ječe... Množice vedno bolj in bolj prihajajo do spoznanja, da niso vera in njeni obredi, vse njeno hinavstvo, vse njené zvižaje nič drugega kakor mreža, ki naj zadržuje napredek, opij, ki naj zamori vest in oslabi voljo. Združiti moramo milijone delavcev in kmetov pod zastavo brezbožnih borcev. Oni korakajo za Leninovim praporom. Tako hočejo boljševiki kratko in malo iztrebiti vero.

Pogon na zapuščeno mladino. Mestna oblastva v Moskvi napovedujejo nov velik pogon za zapuščenimi otroki, ki se potepajo v tisočih po mestu in v predmestjih in so postali javna nevarnost. V zadnjih treh tednih so oblastva polovila 1200 otroških brezdomcev. Za nekatere otroke so oblastva mogla izslediti starše in so jim jih vrnila, drugi pa so bili poslani v zloglasna otroška vzgojnišča, ki jih vodi tajna policija. Vsega skupaj je bilo v zadnjih treh mesecih 11.000 primerov, da so morala sodišča nastopati proti potepušanju otrok in kaznovati tudi starše zaradi zanemarjanja vzgojnih dolžnosti. V 7000 primerih pa ni bilo mogoče najti niti očetov niti mater. Otroci o starših sploh niso imeli pojma.

× **150letnica prvega poleta z balonom čez Rokavski preliv.** Leta 1785. je francoski zrakoplovec Blanchard stopil v družbi Američana dr. Jeffersona v balon, da poleti čez morski preliv med Francijo in Anglijo. Od Dovera ju je veter nesel proti Calaisu. Ker pa je med potjo plin zelo hitro uhajal iz zrakoplova, sta morala pometati vse instrumente in nazadnje celo svojo obleko iz gondole, da sta vzdržala v zraku. Ko sta dospela blizu francoske obale, nista imela skoraj ničesar več na sebi. Na francoskem pa se je zrakoplov nekoliko bolj dvignil v zrak in naposled sta se ob nekem gozdu blizu Guinessa srečno spustila na zemljo. Za to junaško dejanje je dobil Blanchard od francoskega kralja nagrado 12.000 zlatov in letno plačo 1200 zlatov. To je bil zaslužil toliko bolj, ker se je Rozierju, ki je pred njim poizkusil isto pot, zrakoplov užgal in je smeli potnik strmoglavil na francosko obalo.

× **Leteči mrečni pec.** Tako se imenuje novo moderno bombno letalo, ki je dobilo to ime zaradi svoje čudne oblike. Letalo je namreč enokrovnik, ki ima izredno dolga krila. Vse pa je tako zgrajeno, da se čim manj upira zraku. Prav zaradi tega ima letalo teko čudno obliko.

× **Peščeni viharji na Kitajskem.** Po severnem Kitajskem so divjali hudi peščeni viharji,

ki so povzročili veliko škodo. Železniški in zračni promet je skoraj čisto ustavljen. Telefonske zveze so daleč naokoli potrgane, ker je vihar prevrnil okoli 1300 brzojavnih drogov. Bilo je tudi več človeških žrtev. Po peščenem viharju je nenadno nastal mrz. Medtem ko je do četrtega vročina naraščala in je termometer kazal 35 stopinj Celzija, je v petek živo srebro padlo na ničlo. Na meji Džehola je zapadel sneg.

× **Staro arabsko mesto odkrito.** Nemški raziskovalec Hans Helfritz je na svojem potovanju po Arabiji našel v južni Arabiji ostanke ogromnega mesta stare dobe. Domačini so dovolili Helfritzu, da je kraj fotografiral. Nato pa je moral spet odpotovati. Raziskovanja po razvalinah mu niso dovolili.

× **Utrujenost ušes.** Prav tako kakor nos, ki se počasi privadi na kak duh, da ga več ne spoznava dobro, tudi uho otopi za zvoke določne višine in barve. Ponovno so že opazovali, da so strojevodje oglušeli za pisk lokomotive, dasi so vse druge zvoke prav dobro razlikovali.

× **Človeški želedec.** Vprašanje, koliko more človek naenkrat pojesti, je bilo rešeno v dvoboju med dvema požeruhoma, in sicer med plavalnim mojstrom Kelamanom in Murajem. Stavila sta in oba pospravila neverjetne množine jestvin. Muraj je pojedel krožnik juhe, pečeno kokoš, veliko ribo, skoro kilogram pečenke, velik krožnik praženega krompirja, sveženj redkvic, štiri porcije sladoleda, velik kolač, krajec kruha, nekaj kislih kumar, krožnik jabolok, potem pa popil dve steklenici piva, vrč mleka in vrč vode. Naposled je bil sit in v dobro so mu zapisali 251 točk. Njegov nasprotnik Kelaman pa je dosegel 276 točk, ker je pojedel in popil toliko, kolikor Muraj, razen tega pa še sedem krajev kruha, krožnik pečencev, dva obložena kruhka in še skodelico kave.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Poročno darilo.

Urša: «Jaz sem sosedovi Špelci za poroko podarila čajnih skodelic za šest oseb.»

Neža: «Kaj to! Jaz sem ji pa dala čajno sitce za 24 oseb.»

Mož in žena.

Žena: «Če me pošlješ na morje, Loui tam ves čas mislila samo na tebe.»

Mož: «Meni je ljubše, če ostaneš pri meni in misliš samo na morje.»

Dovtipi.

A: «Beltežarjevi dovtipi so pa res duhoviti, zakaj se jim ne smejeje?»

B: «Nočem! Ne morem trpeti tega osla! Smejale se bom njegovim dovtipom doma.»

V živalskem vrtu.

Jurček: «Glej, mamica, ta velika opica je tako podobna stricu Boštjanu!»

Mati: «Tako vendar ne smeš govoriti!»

Jurček: «Saj sem čisto tiho rekel. Mat misliš, da je opica slišala?»

Prebrisanec.

Kupec: «Prosim deset jajc samo od črnih kur.»

Trgovec: «Kaj jih poznate? No, kar izberite jih.»

Prebrisanec izbere najdebelejša jajca, plača in odide.

Tako je.

Špelca: «Ali je res, da si pustila svojega ženina?»

Marjanca: «Res. V začetku mi je pripovedoval, da je sijajen nogometnik, zdaj pa se je izkazalo, da je navaden profesor.»

Pri fotografu.

Neka žena je prišla k fotografu z otrokom v naročju: «Prosim, naredite mi lepo sliko mojih dvojkov.»

Fotograf: «Tu je en otrok, kje imate pa drugega?»

«Pustila sem ga doma. Je prav tak kakor tale...»

Kašelj.

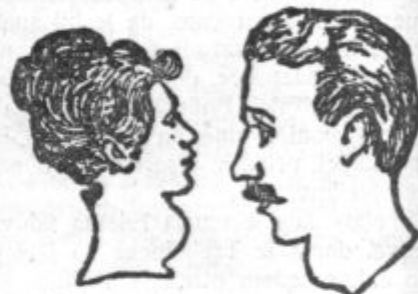
Zdravnik: «Zaradi vašega kašlja bi ne smeli piti alkoholnih pijač, nič več kaditi in tudi plehati ne.»

Bolnik: «Torej smem še samo kašljati.»

Listnica uredništva

Vir. Taki osebni napadi se ne objavljajo kar tako. Tiskovni zakon je strog.

GOLŠA, DEBEL VRAT

je obolenje ščitne žleze, ki je je treba pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v njegovi funkciji kot zaščita proti strupom vse bolj ovira, zaradi česar nastopijo zelo neprijetni, a često tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je ugotovila, da delujejo soli, ki vsebujejo jod, izredno dobro pri raznih oblikah golše. Mnogoštevilni bolniki so ugotovili pri uporabi zelo preprostega

DOMAČEGA ZDRAVLJENJA S PITJEM nagel in povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, ki ima golšo ali debel vrat ali otečene žleze, naj zahteva našo knjuzico, ki jo pošljemo

VSAKOMUR BREZPLACNO.

Zadošča dopisnica.

Poštno zbiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. P. 91.

MALI OGLASI

Posnemalnice in brzoparilnike

daje na obročna odplačila «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25. Sprejema potnike. 81

Izredno dobro in poceni

dobite oblačila, moško perilo itd. pri Preskerju v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 14.

Blaž Mavrelve Camarske pesmi

po koroških ženitovanjskih običujih so izšle. — Dobijo se pri Hinku Saxu v Mariboru.

Prvovrstnega kolarskega pomočnika

sprejme Laznik Ferdo, Radeče.